

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DÖRGİ

YIL : 5

SAYI : 57

EYLÜL 1966

Müstesna bir insan,
Çok değerli bir komutan,
Büyük bir vatanpervér
Devlet Başkanı

İÇİNDEKİLER

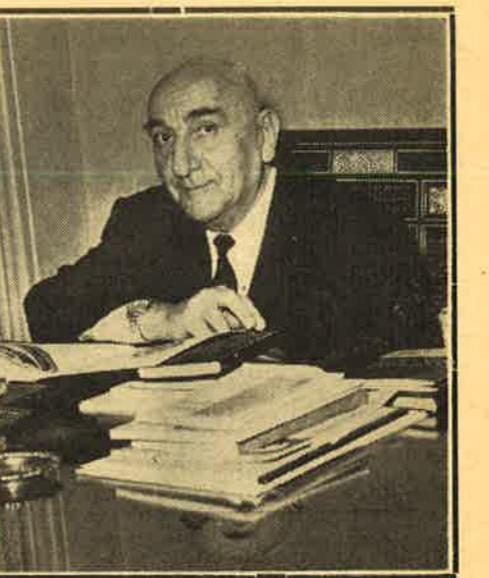
Sayfa

Ege'de beliren ümit ve- rıcı zihniyet değişikliği	3
Program değerlendirme- si, standardlaştırma ve düsüklü maliyetler	4
Ticaret ve Sanayi Ba- kanları TSE çalışmala- rını incelediler	5
Portreler	7
TSE haberleri	8-10
Hayat kurtarıcısı stan- dard	11
Kokunun ölçülmesi ve standardizasyondaki yeri	12-13
Kasaplık hayvan stan- dardları	14-15
Polietylén plastik borular standardı	16-17
Peru Standardları Ensti- tüsü	19
Milletlerarası stan- dardlaştırma haberleri	20-21
Milletlerarası soframık zeytin standard çalış- maları	23
Yurttan haberler	24-25
Standard ve ihtira	27
Summary of Contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

30 Eylül 1966 tarihinde basılmıştır.

CEMAL GÜRSEL

1895 — 1966

Sayın Cemal Gürsel'in vefatı dolayısı ile
Cumhurbaşkanı ve Bakanımızın mesajlarını
aşağıya alıyoruz :

«Sevgili vatandaşlarım, müstesna bir insan,
çok değerli bir komutan ve büyük bir vatanpervér
ve Devlet Başkanı olan selefim Sayın Emekli Or-
general Cemal Gürsel, bu sabah Allahın rahmetine ka-
vuşmuş bulunuyor. Acımız derindir.

Şanlı tarihimiz, millet ve memleket bütünlüğü
ile Atatürk inkılâplarının ve Anayasamızın en sadık
bir koruyucusu olan 27 Mayısın önderi, Sayın
Gürsel'i asla unutturmayaacaktır.

Bu münasebetle kadirşinas Türk Milletine, ön-
derlik ettiği Cumhuriyet hükümetlerine ve vefalı si-
lah arkadaşlarına başsağlığı temennilerimi sunarım.»

Cumhurbaşkanı : Cevdet SUNAY

«Milletimiz büyük bir evlädini kaybetti. Eski
Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in ebediyete intikali.
yurdumuzu büyük bir eleme ve acıya garketti.

Milletine ve vatanına aşkla, güvenle bağlıydı. Bü-
yük Türk Milletinin, hür demokratik nizam içinde,
kendi kendisini idare edeceğine ve her türlü müş-
külü aşacağına ve herşeyi başaracağına yürekten
inanmıştı.

Bir süredir hasta idi, yaşaması büyük bir gayre-
tin eseriydi. Bu gayret milletinin kendisinin hizmetine
ihiya olduğu vakasından kuvvetini alıyordu.

Cemal Gürsel'in büyük ve asil kalbinin, millet,
hürriyet ve demokrasi sevgisinin, akseliminin, ces-
aretinin, müsamahasının, memleketimizin birçok dar
boğazlardan geçip gelmesinde büyük rolü olmuştur.

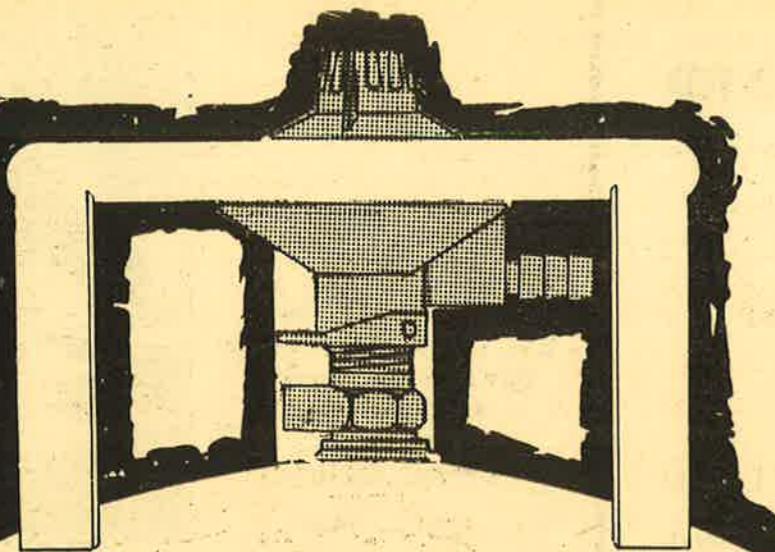
Tutulmuş olduğu amansız hastalıktan, her türlü
ihtimama rağmen bir türlü kurtulmadı. Büyük Türk
milletine, sevgili evladı Cemal Gürsel'i kaybetmiş
olmasından dolayı taziyetlerimi sunar, kederli Gürsel
ailesine başsağlığı dilerim.

Ruhu şad olsun, ulu mevlâ rahmetini ve mağfi-
retini esirgemesin.»

Başbakan : Süleyman DEMİREL

STANDARD, büyük ölünen anısının önünde
saygıyla eğilir.

MUTFAKA • BANYODA • SANAYİDE

EN MÜKEMMEL YAKIT

AYGAZ

AYGAZ BAYİİNE MÜRACAATINIZ

VEYA
MERKEZİMİZDEKİ

471130

471131-471132

NUMARALARA BİR TELEFON ETMENİZ KAFİDİR

KİSMET

EGE'DE BELİREN ÜMİT VERİCİ ZİHNİYET DEĞİŞİKLİĞİ

Faruk A. SÜNTER

Eylül ayının son günlerinde, İzmir'de «Kuru Üzüm ve İncir Dünya Ortak Standardları» konusunda düzenlenen toplantıya katıldık.

Dünya Sağlık Teşkilatı ve FAO'nun işbirliği ile Roma'da yürütülmekte olan çalışmalar için Türk tezini tesbit amacını güden bu toplantıda, Ege'nin kuru üzüm ve incirle ilgili yetkili organlarının seçkin temsilcileri de yer almışlardı. Kooperatifler, Tariş, Bağcılar ve İncir Yetiştirici Birlikleri gibi teşekkürlerin, üretecisinin sesini ve ihtiyaçlarını duyuran temsilcileri, her konuda değerli görüşler ortaya koydular.

Bu görüşleri dinlerken, 30 yıl önceki anılarım canlandı. Gerçekten, kuru üzüm satandardları çalışmalarına 1936 yılında başlamıştık. O güne kadar çoğunuğunun yabancıların teşkil ettiği 3-5 ticarethane, kuru üzüm ve incirlerimin ihracatını elinde tutuyor ve her biri kendi firmasına has tipler ortaya koymak bu işi yürütüyordu. Bu yıllanmış firmaların bir sır gibi sakladıkları harmanlar ve Dünya piyasalarını, ona göre satın alımıya alıştırdıkları ticaret dizeni içinde, yeni bir Türk firmasının doğması ve bunlarla rekabet edebilmesi imkânsız bir hal almaktaydı.

Bu ortamı çıkarlarına uygun gören ve dış ticaret bilançosuna sağladıkları döviz bakımından da o zamanki hükümetlerin nezdinde sözleri geçen bu kimselerin teknik baskısı altında standard alanında bir yenilik yapma teşebbüsleri büyük güçlüklerle karşılaşıyordu. Fırsatçı tacirler, kendi görüşlerini hakim kılmak için de dağınık bir halde bulunan üreticilerden kendilerine bağlı olanlara, bu düzen bozulursa mallarının satılamayacağını telkin ederek bunların seslerinden de ayrıca faydalanyorlardı.

O zamanki Bakanlık kadrolarında çalışan genç standardcılar, bu çıkarıcı grupla amansız bir mücadeleye girişmiş ve standartları yerlesirmede büyük zorluklarla karşılaşmışlardır. O sırarda yapılan toplantılarında, ihracatcisından üreticisine kadar yenilik isteyen küçük bir aydınlar kitlesi hariç her kademeden, «İstemezük» sesleri yükseliyordu.

Eskilerin, «hususi tipler» adı altında yine diledikleri gibi, kendi alımlı harmanlarını yapmalarına izin veren taviz sisteminin kabulü ile mücadele sonuçlandı ve böylece, tekel yıkıldı. Memleketimiz, herkese açık standartları kabul ederek yepyeni, aydınlatıcı bir yola girmiş oluyordu.

Aradan geçen 30 yıl sonunda, artık standartın isabeti, bütün zümrelerce itirazsız olarak kabul edilmiş bir vakaadır.

Kuru üzüm için vardığımız bu güzel sonucu, incirde de elde etmiş olduğumuzu söylemek, maalesef zordur. Bunun başlıca sebebi, o tarihlerde incir ürününün üzüm gibi standard hale getirilmemesidir. O tarihlerde kendiliğinden güzel bir düzen içinde gelişen bu ürün üzerindeki çalışmalarla, kuru üzümde getirilmesi öngörülen yeniliklerin uygulanması ihtiyaci hissedilmeyordu. Ancak, bugün rahmetle andığımız Nazmi Topçuoğlu, Muhittin Birgen, Servet Berkin gibi idealist kooperatif yöneticilerinin, daha önemli saydıkları memleket hizmetlerine geçmeleri bilgili ve iyi niyetli ellerdeki kooperatiflerin gerilemesine, çalışmaların aksamasına ve ortakların başsız kalarak dağılmalarına yol açmış, böylelikle incirin pazarlama düzeni, gittikçe iyileşeceğini, her gün biraz daha gerilemiştir.

İncir yetiştircilerinin % 80inden fazlasını bir aralık çatısı altında toplayan kooperatiflerde bu oran bugün % 10'u ancak bulmaktadır. Geriye kalanların malları, 30 yıl önceki üzümün durumuna düşmüştür.

Standardizasyon Teşkilatı, çeyrek yüzyılı aşan süre içinde bu geri gidişi önlemek için zaman zaman büyük çabalar göstermeye kalkmışsa da bunlar her defasında karşılıkta «İstemezük» barajını bulmuşlardır.

Bir sinema şeridi gibi gözlerimizin önünde akıp giden bu anılarla karşı bu defa, bütün Ege'li üreticileri, standarlara karşı koymak söyle dursun, daha ileri gidilmesi gereğini savunarak bizleri destekler bulduk. Manisa Bağcılar adına konuşan temsilci ıslak üzüm konusunda bu günlerde piyasada uyanan tereddütlerle karşı:

«— Biz adı üstünde kuru üzüm satıyoruz; yaşı üzüm değil. Rahmet malı islatıyorsa, onu tekrar kurutarak kuru üzüm vermek zorundayız. Adı üstünde.»

diyerek, Standard anlamının köye kadar giderek nasıl kökleşmiş olduğunu en güzel şekilde dile getirdi.

Bu toplantıda beliren zihniyet eski zihniyetin tam aksıdır. Artık köye kadar her kademe de çalışanlar, en ileri standartların kendilerine ancak başarı ve refah getirdiğine inanmış ve iman etmiş durumlardalar. Yalnız, ileri standartların gerektirdiği araç ve gereçlerden yoksun olmanın üzüntüsü içindeler.

Eski, «Araç ve gereçlerimiz yok; onun için istemezük.» diyenlerin çocukları, şimdi «Mutlaka isteriz ve Standardlara uymadan çalışmamız; ama bize araç ve gereçleri bulun» diye diretmektedirler.

Gelecek için ümitlerimizi güçlendiren nokta, işte bu mutlu zihniyet değişikliğidir.

PROGRAM DEĞERLENDİRMESİ, STANDARDLAŞTIRMA VE DÜŞÜK MALİYETLER

H. GOSWAMI

Hindistan, Rourkela Çelik Fab.

İster büyük bir çelik fabrikası olsun; isterse genel anlamda küçük bir atelyeden ibaret bulunsun, her işletme rekabet piyasasına uyabilecek ve etkili bir üretim politikasını yürütebilmek için bazı modeller kullanmak zorundadır. Bir başka deyimle, her işletme bilerek ya da bilmeyerek, üretimin her safhasında bir takım standardlar kullanır.

Bu standardlar, sahistan şahisa gecen bazı tecrübeler ve usullerden ibaret olabileceği gibi, işletmeler tarafından tesbit edilmiş ve sürekli bir nitelik kazanmış olan dokümanlar da olabilirler. Bu dokümlara, «isletme standardları»; bu standardların yapılması ve geliştirilmesi çalışmalarına da «isletme-içi standardlaşdırma» denmektedir.

İşletme-içi standardlaşdırma ilk safa, mevcut bilgi ve tecrübelerin birer belge haline getirilmesidir. İlkinci olarak, mevcutlara yeni standardlar eklenmekte ve son safhada da, eldeki standardların progressif bir şekilde geliştirilmesi için sürekli bir çalışma yapılmaktadır.

Rekabet piyasasının gerektirdiği kaliteyi ve maliyetleri muhafaza edebilmek için, standard çalışmalarının devamlı bir dinamizm içinde olması gereklidir. Yeni standardların hazırlanması ve mevcutların progressif bir şekilde geliştirilmesi aşağıda belirttiğimiz çeşitli imkânlarından faydalananarak sağlanabilir :

a) Mevcut bilgi ve tecrübeerin incedenince analizlerinin yapılması

b) Aynı işletme içindeki çeşitli departmanların fikir ve düşünelerinin birleştirilmesi ve koordinasyonu

c) Aynı konuda işletme dışından bilgi toplanması

d) İş Etipleri, harekât araştırmaları, program değerlendirme ve inceleme teknikleri gibi bilimsel metodların uygulanması.

Yukarıda adı geçen ve işletme standardlarının geliştirilmesinde kullanılan bilimsel metodlar içinde «Program Değerlendirme ve İnceleme Tekniği» adı verilen ve kısaca «PERT» olarak anılan metod, en venilerinden biridir. Hernekadar PERT sınırlı bir uygulama imkânına sahip ise de, belirli bazı ko-

nularda kesin faydalar sağlama-

tadır.

b) Kaynaklardan faydalananma yönünden etkili bir dağıtım ve gelişmenin sağlanması,

c) Problemlerin doğru bir şekilde tesbit edilerek uygun çözüm yollarının bulunması,

d) Karmaşık bir kuruluş içinde arzulanan sonuçlara varma imkânlarını sağlaması,

e) Maliyetleri azaltması ve

f) Sistem ayrıntılarının, ilerde standard belgelerin ortaya çıkmasına yol açması bakımlarından büyük faydalari dokunur.

PERT'in Uygulama Safları :

PERT dediğimiz teknik, 4 safhada uygulanır :

a) Proje bünyesindeki faaliyetleri tesbit eden sistemin, yahut çalışma modelinin hazırlanması,

b) Projenin, optimum saman ve maliyet çerçevesi içinde tamamlanabilmesini sağlayacak şekilde sistem değerlendirmesi yapılması ve faaliyetlerin düzenlenmesi

c) Sistemin pratik bir hale sokulması (Dört Köşeli Sistem) ve bütün faaliyetlerin etkili bir şekilde kontrol edilebilmesi için, sistem içinde birbirlerini izleyen bütün safların çok iyi bir şekilde sıralanması

d) Bütün ayrıntıların, ilerde de kullanılabilecekleri düşünülerek belirlenmesi.

Sistem ve Elemanları :

Sistem, başlangıçtan sona kadar proje içindeki bütün faaliyetlerin birbirleriyle ilişkilerini ve gelişme saflarını gösteren bir planıdır.

Sistem içindeki elemanları da söylece sıralayabiliriz :

1 — Olay : Olay, zaman iskalaşısı içinde belirli bir durumu belirten ve kesinlikle tesbit edilebilen bir noktayı ifade eder. Bir önceki faaliyetin bitiş noktası olabileceği gibi, bir sonraki faaliyetin başlama noktası da olabilir. Sistem içinde her olay bir daire içinde gösterilir.

2 — Faaliyet : İki olayı birbirini (Devamı 28 nci Sayfada)

Ticaret ve Sanayi Bakanları TSE çalışmalarını incelediler

Yeni Ticaret Bakanımız
S. T. Müftüoğlu

Yeni Ticaret Bakanı Bir TSE Hey'eti ile görüştü

SÜNTER BAŞKANLIĞINDA
Kİ HEYET, BAKAN'A MEM-
LEKETİMİZDEKİ STANDARD
LAŞTIRMA ÇALIŞMALARI
HAKKINDA BİLGİ
VERDİLER

Sayın Macit Zeren'in istifası ü
zerine Ticaret Bakanlığı getirilen
Sayın Sadık Tekin Müftüoğlu, gö
reve başladıkten kısa bir süre son
ra Türk Standardları Enstitüsü'nün
çalışmaları ve Bakanlığı ile olan
vakıf ilişkilerine ilgi duymus ve
Faruk A. Sünter'in başkanlığında
bir TSE Heyetini kabül ederek
kendileri ile bir süre görüşmüştür.

TSE Genel Sekreteri Veli İsfen
diyar, Başmilişavir İbrahim Kutlu
tan ve Lâboratuvar Müdürü Argun
Dağcıoğlu'nun da dahil bulunduk
lari Heyet, Bakana memleketimiz
deki standardlaştırma çalışmaları
hakkında bilgi vermiş ve görüşme
ler Bakanlık ile Enstitütün olumlu
yolda bulunan ve meinleket ekono
misi bakımından büyük değer taşı
yan ortak çalışmalarını daha da ge
listirecek nitelikte olmuşdur.

TSE'Yİ GEZEN SANAYİ BAKANI DEDİ Kİ :
«ENSTITÜYÜ ZİYARETİMDE GÖRDÜĞÜM
HUSUSLARDAN ÇOK MEMNUN OLDUM.
ENSTITÜÜN ÇALIŞMA TARZI VE İDARE
CİLERİNDE MÜŞAHEDE ETTİĞİM GAYRET,
ŞEVK VE HEYECAN HER TÜRK MÜESSE
SESİ İÇİN ÖRNEK OLACAK ŞEKİLDE
MÜSBETTİR»

Sanayi Bakanı TSE Elektrik Laboratuvarında incelemeleri sırasında

Sanayi Bakanı Sayın Mehmet Turgut, Bakanlığı ile ilgili incelemelerde bulunmak üzere, 30 Eylül 1966 Cuma günü Türk Standardları Enstitüsü'ni ziyaret etmiştir.

Enstitü'nün çalışmaları hakkında,

Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter'den bilgi alan Bakan, diğer TSE ilgilileri ile de tanıtırlmış ve Enstitü departmanları, çalışma halinde iken gezilerek günlük çalışmalar yerinde müşahede edilmiştir.

İncelemeler, daha sonra, lâbo
ratuvarların gezilmesi ile devam et
miş ve Sayın Bakan ziyareti sonunda
izlenimlerini muhabirimize şu
şekilde belirtmiştir :

«— Enstitüyü ziyaretimde gör-

düğüm hususlarından son derece memnun kaldım. Enstitünun çalışma tarzı ve idarecilerinde müşahede ettiğim gayret, şevk ve heyecan, her Türk müessesesi için örnek olacak derecede müsbettir.

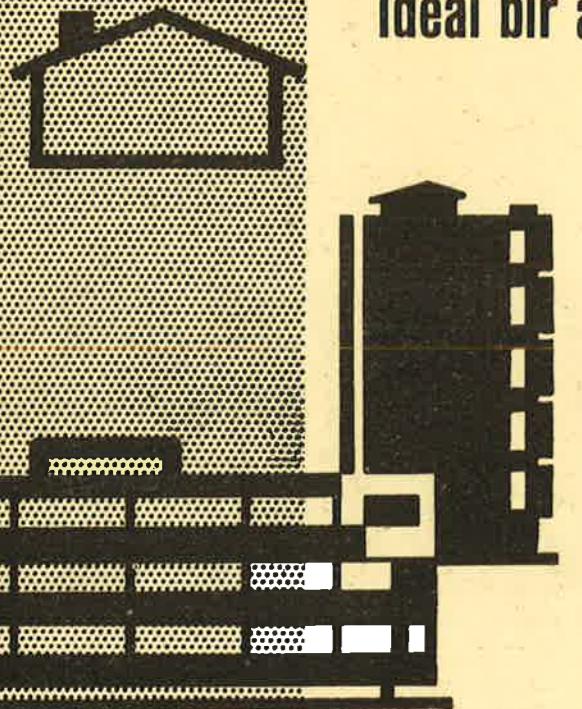
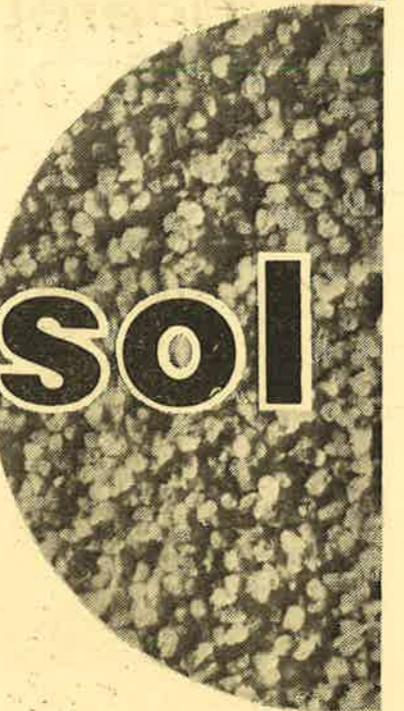
Enstitü'nün bundan sonraki çal
ışmalarında, bugüne kadar olandan
daha hızlı bir tempoya ulaşması ve
daha büyük ilişkisiler kaydetmesi
en büyük dileğimdir.

Sanayi Bakanlığı olarak, bu hi
zin kazanılması için gerekli bütün
kolaylıklar gösterilecektir.

Enstitü mensuplarını müsbet
çalışmalarından dolayı tebrik eder,
Allah'ın kendilerine yardımcı olma
sim dilerim.»

Perlisol

Isı ve Ses tecridinde
İdeal bir agregatdır.

- * Çatı tecrit betonları
- * Katlar arası ses tecrit ve tesviye betonları
- * İç duvarlarda ses ve ısı tecrit edici sıvılar
- * Boru tecritleri
- * Soğuk depoların tecridi

Perlisol ile mümkünür.

GRAFIKA

CECAT PERLIT MADEN ve SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ

Büro : İstiklal cad. Ankara İş Hanı 99/7 B – Tel.: 44 40 78
Fabrika : Sütlüce İmrahır Caddesi No. 25 – Tel.: 44 91 12

Standard — 103

Standard Dünyasından

PORTRELER

Dr. Murat DİKMEN

1926 yılında İstanbul'da doğmuştur. Orta öğrenimini 1945 yılında Galatasaray Lisesi'nde tamamladıktan sonra, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesine girmiştir ve 1950 yılında İnşaat Yüksek Mühendisi olmuştur.

1950-1960 yılları arasında Türkiye içinde ve dışında çeşitli mühendislik faaliyetlerinde bulunan Dikmen, 1956-57 de askerlik hizmetini ifa etmiş, 1959 da İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesinden Doktor-Mühendis payesini almıştır.

1960 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesinde Asst. Profesör olarak görevde başlayan Dikmen, 1964 te Assoc. Profesörlüğe terfi etmiş ve 1961 den beri İnşaat Mühendisliği Bölüm Başkanlığına ifa ederken 1966 da Mühendislik Fakültesi Dekan Vekilliğine getirilmiştir.

1964 ten beri Türk Standardları Enstitüsü İnşaat Hazırlık Grubu üyesi olan Dr. Dikmen, birçok inşaat malzemesi standardlarının hazırlanmasına teknik komite üyesi veya müşaviri olarak katılmış, ayrıca, yurt içinde ve dışında çeşitli meslekî ve bilimsel dernek ve kuruluşların da üyesidir.

Faruk ÖZDEN

1926 yılında Sivas'ın Zara ilçesinde doğmuştur. İlk ve Orta öğrenimini Zile ve Sivas'ta tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesine girmiştir ve 1949 yılında Orman Yüksek Mühendisi olmuştur.

Mesleğe Siirt Orman İşletmesi Kozluk Bölge Şefi olarak başlayan Faruk Özden, askerlik hizmetinden sonra da uzun bir süre işletmeci olarak çalışmış ve memleketimizin orman bölgelerini yakından tanımış fırSATINI elde etmiştir. Daha sonra Genel Müdürlükte görevlenmiştir ve 1961 yılında Amerika'ya giderken «Sert Kereste Standardizasyonu» konusunda öğrenim yapmıştır. Halen Orman Genel Müdürlüğü Satış Şubesi Müdür Yardımcılığını yapmakta ve Genel Müdürlüğün standard işlerinin yürütülmesi ile de görevli bulunmaktadır.

Faruk Özden, Türk Standardları Enstitüsü'nün çalışmalarına 1964 yılında katılmıştır. İnşaat Hazırlık Grubu içinde, orman ürünleri ve ahşap yapı malzemeleri standardlarının hazırlanmasında büyük hizmetleri olmaktadır. Aynı zamanda TSE Teknik Kurulu'nun da, Orman Genel Müdürlüğü temsilcisi olarak, üyesi bulunmaktadır.

Kuru meyvalarda ve işleme yerlerinde aranacak Uluslararası şartlar ile ilgili Türk görüşü tespit edildi

İZMİR'DE YAPILAN TOPLANTIYA SÜNTER'İN BAŞKANLIĞINDA BİR TSE HESİTİ DE KATILDI

İzmir (Özel Muhabirimizden)

22 Eylül 1966 Perşembe günü İzmir Bölge Ticaret Müdürlüğünde Türk Standardları Enstitüsü'nün düzenlediği ve Ege'nin en önemli ürünlerinden olan kuru üzüm ve incirlerimizi yakından ilgilendiren bir toplantı yapılmıştır.

Bu amaçla Türk Standardları Enstitüsü Başkanı Faruk A. Sünter FAO Millî Komitesi Başkanı Prof. Sait Tahsin Tekeli, Standardizasyon Müdürü Fasih Atam, TSE Lâboratuvar Müdürü Argun Dağcioğlu ve Başmüşavir İbrahim Kutlutun şehrime gelmişlerdir.

Faruk A. Sünter'in Başkanlığında yapılan toplantı Ankara'dan gelenlerden başka, Bölge Ticaret Müdürü Ali Emre, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Mehmet Dokuzoguz, İhracat Baştakontrolöründen Osman Eroğlu, Refik Ongun, İzmir Ticaret Odasından Hasan Güven, İzmir Ticaret Borsasından Bahri Nazlı, Menemen Bitki Araştırmaları Entüdükşiyon Merkezi Müdürü Mübin Halit Onaran, Ziraat Mucadele Reisliğinden Cemal Aksoy, Ziraat Karantina ve Fumigatuvar Müdürlüğü ve İncir Geliştirme Komitesinden Sabahattin Çakır, İncir Yetiştiricileri Birliğinden Adil Azbazlar, Tariş'den Fehmi Baş ve Muhittin Akinci, Türkiye Çekirdeksiz Kuru Üzüm İhracatçılar Birliği'nden Ümit Sanver ve Fuat Coşkun, Manisa Bağcılar Birliğinden Aral Olgun ve Ahmet Yerli katılımlılardır.

Görüşülen konu, Dünya Sağlık Teşkilatıyla FAO'nun ortaklaşa düzenledikleri «Kuru Meyvalarla Bunalımlı İşlenme Yerlerinde Aranılan Sağlık Şartları» hakkındaki usul standardı tasarısı karşısında Türk görüşlerini tespit etti.

Bilindiği üzere Codex Alimentarius çalışmaları Roma'da yapılmakta ve bütün gıda maddelerinin standartları ithalatçı, ihracatçı memleketlerin görüşleri alınarak ve bağdaştırılarak düzenlenmektedir. Bu milletlerarası standartlar yürürlüğe girdiği zaman yetişirici ve tüketici memleketler ancak bunlara göre mal satabilecekler ve alabilecekler-

İzmir toplantısından bir görünüş

dir. Bilhassa alıcı pazarlar bu standartlara uymayan malları gümrüklerinden içeri sokmayaçaklarından mallarını bunlara göre hazırlayan ihracatçı memleketler, piyasaya bulamayacaklardır.

Hatırlanacağı üzere geçen Haziran ayında şehrimiz Ticaret Odası, Tariş ve İhracat Kontrolörü'nden birer temsilcisinin de katıldığı ve Faruk A. Sünter'in Başkanlığında kurulu bir heyet Roma'ya gitmiş ve orada hazırlıkları ilerleyen Kuru Üzüm Standardı tasarıının tartışmasına katılmıştı. Haziran toplantılarında bu tasarı tamamen önceden tespit olunan Türk görüşüne göre ayarlanmış ve memleketimize, varılan sonuç memnuniyla karşılanmıştır. Bu tasarıın bir maddesi de şimdi söz konusu olan Sağlık Usul Standardının aynen uygulanacağına atıf yapmaktadır.

Görüşülen konu, Dünya Sağlık Teşkilatıyla FAO'nun ortaklaşa düzenledikleri «Kuru Meyvalarla Bunalımlı İşlenme Yerlerinde Aranılan Sağlık Şartları» hakkındaki usul standardı tasarısı karşısında Türk görüşlerini tespit etti.

Burada yapılan toplantının öncemi bu noktadan doğuyordu. Bu son usul standarı bütün meyveleri kapsadığından ötürü, incir gibi, fındık gibi, kayısı gibi pek çok ürünlerimi de etkilediğinden durum daha da önem kazanmaktadır. Bu bakımdan toplantı yalnız üzümçüler değil, incirle ilgili teşekküler de davet olunmuş ve tasarı geniş bir açıdan ele alınmıştır.

Toplantıdan sonra, bilgisine başvurduğumuz vektili bir delege bize (Devamı 28 ncı Sayfada)

Milletlerarası Sofralık Zeytin Standardı ile ilgili çalışmalar

Ceşitli besin maddeleri için uluslararası ortak standartlar hazırlanma faaliyeti günden güne gelişmekte ve bu yoldaki çalışmalar dan olumlu sonuçlar alınmaktadır. Bu cümleden olarak, Codex Alimentarius ve Dünya Sağlık Teskilatı (WHO), bu kez de sofralık zeytin konusunu ele almış bulunuyor.

Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi'nin tespit ettiği esasları da göz önünde bulundurmak suretiyle meydana getirecek olan bu standart tasarısı üzerindeki Eksperler Grubu çalışmalarını TSE yakından izlemekte ve gerekince Türkiye görüşleri bildirilmektedir.

Bu amaçla, 13-14 Eylül 1966 günleri İGEME'de, Milli Zeytinyağı İcra Komitesi toplanmış ve TSE adına Başmüşavir İbrahim Kutlutun'un da katıldığı çalışmalarla, sofralık siyah ve yeşil zeytinleriminin, yeni tasarılarındaki durumları incelenmiş, bu husustaki memleketimiz görüşü tespit edilmiştir.

Önümüzdeki Ekim ayı içinde Roma'da yapılacak uluslararası toplantıda, görevlendirilen Türk Delegasyonu da hazır bulunarak tezimizi savunacaktır.

RCD Teknik Yardım
Programına Göre
**İran'dan bir
stajyer geliyor**

RCD Teknik İşbirliği programı çerçevesinde, memleketimizde, «Paketleme ve Standardizasyon» konusunda 6 aylık bir staj görecik olan İranlı Ezatollah Cohaim için program hazırlanmış bulunmaktadır.

1966 sonlarına doğru memleketimize gelecek olan İranlı stajyer, stajını Türk Standardları Enstitüsü'nün patronajı altında yapacaktır.

Hazırlanan programa göre, staj süresinin ilk 1 ayının TSE'de, Türk Standardlarının düzenlenmesi, uygulanması, kontrolu, memleketimizdeki standardizasyon mevzuatı, laboratuvar çalışmaları ve uluslararası standartizasyon ilişkilerimiz konularında çalışmakla geçirerek olan Mr. Cohaim, daha sonra 15 gün Karadeniz Bölgesinde Fındık ve Çay üretim merkezlerinde standard malların hazırlanması ve ihracı, 1 ay İstanbul ve Marmara Bölgesinde yaş meyva ve sebzelerin, baklagillerin ambalajlanması ve ihracı, 1 ay İzmir ve Ege Bölgesinde kuru üzüm ve incirlerin, satsuma ve zeytinyağlıları işlenmesi ve ihracı, 1 ay Mersin ve Güney Anadolu Bölgesinde turunciller baklagillerin, yağlı tohum ve küspelerinin işlenmesi, ambalaj ve ihraci konularını inceleyecektir.

**Mecburî Kılanın
Türk Standardları**

1 — TS. 6 «Su Tesisatında Kullanılan Musluklar» standardının mecburi kılan ve halen yürürlükte bulunan TS. 6 «Küçük Su Techizatından Valfler» standardını yürürlükten kaldırın 25.4.1966 tarihli ve 6/6345 sayılı Kararname 20.8.1966 tarihli ve 12380 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Yeni standard altı ay sonra (20.2.1967) uygulanmağa başlanacak ve eskisi de bu tarihte yürürlükten kalkacaktır.

2 — TS. 141 Kuru fasulye, TS. 142 Nohut ve TS. 143 Mercimek standardlarında yapılan düzeltmeleri mecburi kılan 27.8.1966 tarihli ve 6/6969 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi 21 Eylül 1966 tarihli ve 12406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu değişiklikler 15 gün sonra 6.10.1966 tarihinde yürürlüğe girecektir. Değişen metinler STANDARD'ın 55.inci sayısında yayımlanmıştır.

3 — 25.4.1966 tarihli ve 6/6352 sayılı Kararname ile mecburi kılanın TS. 179 «Bina Kapı Kilitleri» standardı 30.9.1966 tarifli ve 12414 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 30 Mart 1967 tarihinde uygulanmağa başlanacak standart, «bina kapılarında kullanılan ve silindirik gövdeli, çeşitli metalden yapılmış gömme ve asma kilitlerle kapı kollarını, karşılık demirlerini, kilit ayna ve rozetlerini» kapsamaktadır.

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ «Anten Tesisleri», «Yıldırımdan Korunma Tesisleri», «Aydınlatma Tesislerinde Kullanılan Lâmba Armatürleri», «Akım Ölçü Transformatörleri», «Gerilim Ölçü Transformatörleri», «Ayırıcılar ve Elle Kumandalı Açık Hava Tipi Kesiciler», «Alternatif Akım Kaynak Makinaları», «Emaye Bakır İletkenler», «Yalıtkan Yağlar» ve «Çelik Çekirdekli Alım Ünitesi İletkenler» standard tasarıları üzerinde Teknik Komite çalışmaları devam etmektedir.
- ★ «Elektrik Uygunlaşmış Kablo Tasarımları» ve «Genel Kablo» tasarıları Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmaktadır.
- ★ «Elektrolitik Bakırdan Toplayıcı Cubuklar» tasarısı için ilgililerce gönderilen mütalâalar Hazırlık Grubunda değerlendirilmektedir.
- ★ «Değişken Dirençli Parafedrler» tasarısının, İ. Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesi ve TSE Elektrik Hazırlık Grubu temsilcilerinin katılacağı bir toplantıda görüşüslere sonuca bağlanması kararlaştırılmıştır.
- ★ «Alternatif Akım Elektrik Sayaçları» tasarısı için tatbik edilen ve 15 Eylülde bitmesi gereken mütalâa süresi, 15 Kasım kadar uzatılmıştır.

İNŞAAT :

- ★ «Gazbeton Yapı Elemanları», «Kırkdöküm Banyo ve Duş Tekneleri (Küvetleri)», «Asbestli Çimentodan Yapılmış Basınçsız Pis Su ve Yağmur Suyu İleten Borular ile Boru Özel Parçaları», «Alçı Bölme Blokları», «Alçı Duvar Levhaları» ve TS 52'nin tâdili ile meydana getirilecek olan «Yuvarlak Ağacılar (Değerlendirme Genel Esasları)» ve «Kerestelik İğne Yapraklı (Yumuşak) Tomruklar» tasarıları hakkında elde olunan mütalâalar, Hazırlık Grubunge inceleme ve bu tasarılar olgunlaştırılmaktadır.
- ★ Yeni kurulmuş bulunan ve «Maden Direkleri» standardını hazırlayacak olan Teknik Komite, çalışmalarına başlamıştır.

KİMYA :

- ★ Hazırlanmış bulunan «Sentetik Deterjanlar» standarı tasarısının bilimsel ve teknik esaslara olduğu kadar, pratige de uygun düşmesini sağlamak amacıyla, 22-23 Eylül günleri TSE'de ilgililerle birlikte yapılan toplantıda konu tartışılmış ve görüş birliğine varılmış ise de, tasarıya son şeklini vermek üzereümüzdeki günlerde tekrar toplantı yapılması kararlaştırılmıştır.
- ★ «Zırnik», «Neft», «Trafik Yol Çizgileri Boyası» ve «Trafik Levha Boyası» standart tasarıları Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmaktadır.

LÂBORATUVAR :

Hazırlıkları tamamlanmak üzere olan 8 adet Kimyasal Analiz Metodu Standard tasarısı, yakında Teknik Kurul'un onayına sunulacaktır.

MADEN :

«Metal Maden Direkleri» tasarısının hazırlanmasına başlanmıştır.

TEKSTİL :

Tekstil Hazırlık Grubu, Eylül ayı içinde aşağıdaki standard tasarılarını, Teknik Kurul'a sunulacak şekilde hazırlamış bulunmaktadır.

Pamuklu Mensucat :

Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinin Ütü Hasığının Tayini
Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinin Kuru Temizleme Hasığının Tayini

Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinin Asit Hasığının Tayini
Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinin Alkalî Hasığının Tayini

Yünlü Mensucat :

Kırkı Yünde (yapıldığı) Ticari Yıkama Randımanı Tesbiti
Kirkı Yün Balyalarında Mevcut Temiz Yün Nisbetinin Tayini İçin
«CORE» Aparatı ile Nümune Alma

Mevcut Temiz Yün Miktarının «CORE» Deneyi ile Tayini (Kısa El-yaflı Yün Hali)
Mensucat Maddelerinin Nemliliğinin Tayini, Kondisyonlama.

Deri Standardlarında revizyon yapıldı

TSE'nin daha önce hazırlamış bulunduğu «Büyük Baş — Küçük Baş Hayvan Hamderileri» ile «Pikle Deri» adlarındaki Türk Standardlarının, 23 Ekim 1966 tarihinden itibaren mecburi yürürlüğe konulması Bakanlar Kurulu kararına bağlanmıştır.

Resmi Gazete'de metinleri gören ilgililer, bazi hükümlerinin, uygulama sırasında güçlükler ve anlaşmazlıklar doğurabileceğini düşündürse de, bunların bütün ilgilileri içine alan bir heyet tarafından incelenmesini istemişlerdir.

Bunun üzerine, Türk Standardları Enstitüsü Merkezinde 5-6 Eylül 1966 günleri bu heyet toplanarak söz konusu deri standardlarını basan sona gözden geçirmiş, metinlerin de uygulama yönünden ihtiyaç görülen açıklamalar ve redaksiyonel düzeltmeler yapılmıştır.

Diğer taraftan 28 Eylül günü olağanüstü olarak toplanan TSE Teknik Kurulu, yukarıda belirtilen deri standardlarındaki değişiklikleri kabul ederek, yeniliklerin, ek Bakanlar Kurulu Kararına bağlanması için ilgili Bakanlıklara teklifi yapmıştır.

Yeni Yayınlanan Türk Standardları

Eylül ayında bastırılarak ilgililerin istifadesine sunulan yeni Türk standardlarını, TS numaraları ve satış fiyatlarını birlikte aşağıda veriyoruz :

TS 10 Kir-döküm Pis Su Boruları (Revizyon) ...	29,—	TS 391 Kumaşların Hava Geçirgenliğinin Tayıni ...	2,—
TS 267 Güç Transformatörleri ...	28,—	TS 392 Pamuklu Kumaşlarda Yıkınmadan Sonraki Boyut Değişmesinin Tayıni ...	2,—
TS 327 Kir-döküm Pis Su Süzgeçleri ...	23,—	TS 393 Pamuk İpliği ve Pamuklu Dokumalarındaki Nişasta Bazlı Hasıl ve Appre Miktarı ile % sinin Fermentlerle Tayıni ...	2,—
TS 347 Düz Plaka Cam ...	4,—	TS 394 Kumaşın Yırtılma Muvakemetinin Tayıni ...	3,—
TS 349 Ev Tipi Taşınabilir Elektrikli Kızartıcılar ...	5,—	TS 395 Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinin Kısa veya Uzun Süreli Su Et-kisinde Su Hasıklarının Tayıni ...	2,—
TS 350 Darbe Gerilimi ...	6,—	TS 396 Yukarıdakilerle birlikte diğer bütün Türk Standardlarını, Türk Standardları Enstitüsü'nün Ankara, Necati Bey Caddesindeki Merkezinden temin edebilirsiniz.	
TS 367 Kulaklı Pulluk Gövdeleri ...	17,—	TS 397 Kasaplık Sığır ...	5,—
TS 368 Tarım Makinalarında Kullanılan Diskler ...	6,—	TS 398 Kasaplık Kuzu ...	5,—
TS 375 Eğeler ...	40,—	TS 399 Kasaplık Keçi ...	8,—
TS 383 Kasaplık Sığır ...	5,—	TS 400 Dokunmuş Kumaşlarda Kumaşın Açısının Ölçümesi Yoluyla Burusmazlık Derecesinin Ölçümesi ...	4,—
TS 385 Kasaplık Kuzu ...	5,—	Türk Standardlarının tam liste ve fiyatlarını gösteren Kataloğu isteyiniz.	

Yukarıdakilerle birlikte diğer bütün Türk Standardlarını, Türk Standardları Enstitüsü'nün Ankara, Necati Bey Caddesindeki Merkezinden temin edebilirsiniz.

Türk Standardlarının tam liste ve fiyatlarını gösteren Kataloğu isteyiniz.

TSE salonlarında Eylül ayında yapılan toplantılar

Bu ay içinde, Türk Standardları Enstitüsü iki önemli milletlerarası çalışmaya sahne olmuştur.

Bayındırılk Bakanlığı'nın desteği ile Türkiye Köprü ve İnşaat Cemiyeti'nin daveti üzerine, Uluslararası Köprü ve İnşaat Cemiyeti (AIPC-IVBH-IABSE) Daimi Komitesi, 32. Toplantısını 3-7 Eylül günlerinde TSE konferans salonunda yapmıştır.

Batı Almanya, Avusturya, İspanya, A. B. D. Fransa, İngiltere, İtalya, Hollanda, Portekiz, İsveç, İsviçre, Çekoslovakya, Rusya ve Türkiye'nin ver aldığı çalışmalar sırasında Cemiyetin bütçesi ile il-

gili görüşmelerden başka bazı seçimler yapılmış, yayınlar ve sempozyumlar üzerinde durulmuş, ayrıca Cemiyetin 4 yılda bir düzenlenen ve 1968'de New-York'ta yapılacak olan büyük teknik kongresinin ön programı tesbit edilmiştir.

Toplantının dikkate değer bir yönünü de Başkan Prof. Dr. F. Stüssi'nin Doğu Bölgemizdeki deprem felaketi dolayısıyla delegelerin üzüntülerini belirterek 2.500 Franklık bir yardım çekimi, yerine iletişim ricasıyla Bayındırılk Bakanlığı Müsteşarı Nezih Devres'e vermesi teşkil etmiştir.

*

Hacettepe Tıp Fakültesi tarafından düzenlenen 9. Millî Pediatri Kongresi de 8-10 Eylül günlerinde TSE Konferans Salonunda yapılmıştır.

Sağlık Bakanı Edip Somunoğlu tarafından yapılan açış konuşması ile başlayan çalışmalara Ankara'daki iki ve İzmir, İstanbul Tıp Fakülteri Profesörleri ile İngiltere'den davet olunan bilim adamları katılmışlardır.

Genel Pediatri bilgisinin geliştirilmelerini hedef tutan toplantıların okunarak tartışıldığı ve çeşitli seminerlerin düzenlendiği kongre başarılı geçmiştir.

9. Millî Pediatri Kongresini izleyenler.

Uluslararası Köprü ve İnşaat Cemiyeti toplantısında üyeler saygı duruşunda.

HAYAT KURTARICISI STANDARD

Armağan ANAR

Standard hakkında çok şey söylenilip çok şey yazılmıştır. Standardın faydaları, bilhassa ticarette kâr meselesini en fazla etkileyen bir faktör olarak ileri sürülmüür. Standardizasyon fikrini yaymak, bu suretle memleketlerinin standardın sayısız faydalardan istifade etmesini sağlamak isteyen idealist standardçilar, reklâmcılığın ana kurallarından biri olan insanları zayıf tarafından etkilemek usulüne uyararak, standardın devamlı kâr sağlayıcı niteliğini öne sürer dururlar. Bunu da tabii görmek lâzım. Standardın en geniş etki alanı ticaret çevreleri olduğundan standarda uygun mal hazırlamanın işletmeyi daha ucuz mal edeceği, standard malın tüketicinin güvenini daha kolay sağlayacağı, bunların satışının daha uzun ömürlü doyayısile de kapkaç ticarete nazaran daha uzun vadede kârlı olduğu, dış pazara mal satmanın standard sayesinde mümkün olacağı, standard malın getireceği dövizin hem memleketimizi hem de bu işlerle uğraşanları kalkındıracağı velhasıl maddî faydaları anlatılır durulur.

Sanki insan denen yaratığın derdi günü sade paraymış gibi.

Gerçi gündelik hayatın normal akışı içinde herkesin habire durumunu daha iyiye götürmek için didindiğini, memleketlerin bile başlıca işinin vatandaşlarına refah, daha fazla refah temin etmek olduğunu inkâr edemeyiz.

Ama bütün bunlardan daha önemli olanın sağ salim yaşamak olduğunu felâkete uğramadıkça pek aklımıza getirmiyoruz.

Bence standardçilar standardın hayat kuyucu, hayat kurtarıcı nitilikleri üzerinde daha fazla durmaliyorlar. İnsan için hayatından kiy-

metli ne olabilir! Bile bile ölüme atıldığı halde dahi genellikle gaye yaşayabilmeği sağlamaktır.

Standardın hayat kurtarıcılığı için binbir misal akla gelir. Patlamadan, insanı elektriğe çarptırmadan kullanılan alet ve edevatdan tutundan tepemize yıkılmadan içinde yaşadığımız binalar, uçuruma yuvarlanmadan üzerinden geçtiğimiz köprülere kadar kullandığımız herseyin güvenliği standard oluşundadır.

Geçtiğimiz günlerde Doğu Bölgemizin uğradığı deprem felâketi yarattığı teessür yanında standardın önemini biraz fazla acı bir şekilde olmakla beraber bir kere daha ortaya koymuştur.

Binalar inşa edilirken zemindi havayı bir takım şartlar belirli kuralara uygun olarak hesaba katılır. Şöyle hava şartları altında sütabiatta bir zeminde yapılacak inşaatın standartı konmuştur. Demek ki deprem şartlarının hükmü sürdüğü bölgelerde inşa edilecek binaların da standardları konabilir. Ve şayet deprem standardlarına uygun malzemeden, bu standardlara uygun inşaat yapılrsa insan hayatı kurtarmak için başta gelen tedbir alınmış olur ki dünyanın her tarafında da bu böyledir.

Doğu bölgesinin yeniden inşasının bahis konusu olduğu şu günlerde bütün standardçiların gerekli standardların gereği vechile uygulanması bakımından ilgilileri bir kere daha uyarması bence aslı görevleridir.

İnsan hayatının değeri ticaret erbabının kârından daha az önemli değildir bence.

Kokunun Ölçülmesi ve Standardizasyondaki Yeri

Yük. Müh.
Argun DAĞCIOĞLU
TSE Laboratuvar Mđ.

NATO ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından desteklenerek, 31 Ağustos 1966 dan 10 Eylül 1966 tarihine kadar İstanbul Robert Kolej Araştırma Merkezinde yapılmış olan «Koku Teorileri ve Kokunun objektif olarak ölçülmesi» adlı milletlerarası Symposium'a Türk Standardları Enstitüsü temsilcisi olarak katıldık. Toplantı büyük bir itina ve titizlikle hazırlanmış, aynı ahenk içinde devam edip, sona ermiştir.

Bu Symposium'un bir özelliği de; birçok memleketin aslen çeşitli mesleklerde mensup bilim adamının 'Olfactronist' (Koku konusu ile meşgul olan kimse) adı altında bir araya gelerek, her birinin bu işi kendi cephesinden inceledikten sonra, sonuçlarını ortaya getirmesi olmuştur. Toplantı dağılmadan önce ilerde işlenecek konular tartışılmış, bu arada sonuçların venden birlikte görüşülebilmesi için, 3 yıl sonra Hollanda'da aynı nitelikte bir Symposium düzenlenmeye karar verilmiştir.

Bilindiği gibi, «Işığın» ne olduğunu ve nasıl ölçüleceği anlaşıldıktan sonra, bu konuya ait, Mikroskop, Teleskop, Fotograf makinası gibi aletlerle, polarimetre, kolormetrem, spektrofotometre gibi pek çok laboratuvar cihazı imâl edilmiş ve insanlığın hizmetine konmuştur. Diğer taraftan «Akustik» dediğimiz «Ses» konusunu inceleyen ilim dallında da insanlar ileri bir sahaya ulaşmışlardır. Ancak «Koku» nun mahiyetinin ne olduğu, nasıl koku aldığımız ve nihayet bu fonksiyonları yerine getirebilecek bir aletin özelliklerinin ne olabileceği, son zamanlara kadar toplu bir halde ve çeşitli yönleriyle incelenmemiştir.

İste yukarıda sözünü ettigimiz «Symposium» bu alanda büyük adımlar atmıştır.

Bu toplantıya :

Amerika Birleşik Devletleri, B.

Almanya, Danimarka, Fransa, Hollanda, Kanada, İngiltere, İsviçre, Japonya, Norveç, Portekiz ve Türkiye olmak üzere 12 davetten,

- 1 — Anatomi
- 2 — Biyoloji
- 3 — Biokimya
- 4 — Elektrik-Elektronik
- 5 — Fizikokimya
- 6 — Fizyoloji-Nörofizyoloji
- 7 — Gıda Teknolojisi
- 8 — Hijyen
- 9 — Kimya Mühendisliği
- 10 — Organik Kimya
- 11 — Psikoloji

dallarında uzman 50 kadar bilim adamı katılmıştır. Okunan 23 tebliğ ayrı ayrı tartışılmış, tenkit ve temenniler belirtilmiştir. Şimdi, Symposium'da görüşülmüş olan konular hakkında bir fikir verebilmek için, ibraz edilmiş olan tebliğlerin bazlarına ait özetler vermek isteyorum.

İngilizce «Olfactory» denilen Koku Tekniği- üzerinde daha 1922 yılında çalışmalarla başlamış olduğu anlaşılan İngiliz Kimyagerlerinden R. W. Moncrieff, su hususlara temas etmiştir; Moncrieff ilk denemelerinde, henüz kesilmiş bir koyun başını laboratuvara test'e tâbi tutmuştur. Burun'un bir deliğinden, içine muavyen bir miktar kokulu madde karıştırılmış hava sevkettmiş, bu hava diğer delikten çıktıktan sonra içindeki kokulu maddenin azalmış olduğu tesbit etmiştir.

Bu deneylerin sonunda, buruna giren moleküllerin bir süre adsorbe edildiği ve sonra yeni gelen, mesela başka cins bir kokuya ait olan moleküllere yerlerini bırakıkları anlaşılmıştır.

Symposium'a, böceklerin koku alma antenleri ve organları üzerinde yaptığı araştırmaları getiren Al-

man Biolog'u Jürgen Boeckh ise, elektrofizyolojik metodlarla yaptığı denemelerden elde ettiği sonuçları ve küçük hayvanlarda kokunun reaksiyon derecesini, koku alma reseptörlerinin (alıcı merkezler) şekil ve fonksiyonlarını İngilizce «Threshold» tâbir edilen «koku alma şuur esigi» nin mertebelerini açıklamış ve rakamlar vermiştir.

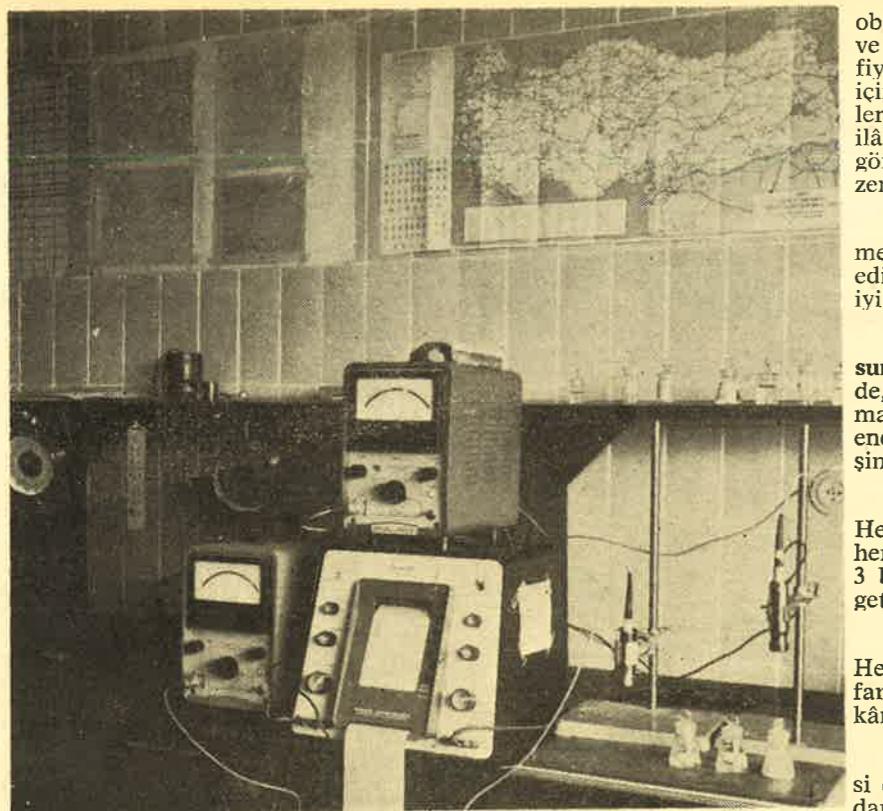
Amerikan Fizyolog'u T. Engen, 40 ila 90 saatlik yeni doğmuş bebeklerin sakin uyku halinde çeşitli kokulara karşı gösterdikleri reaksiyonları, diğer taraftan yetişkinler üzerinde, elektrofizyolojik metodlarla yapmış olduğu incelemelerin sonuçlarını belirtmiştir.

Amerikan Kimyageri New Yorklu Amos Turk ise, tebliğinde, diesel kamyonlarından çıkan ekzos gazlarının şehrin kokusuna nasıl tesir ettiği hakkındaki incelemesini izah ederek, bunların mülayese yolyla ölçülebilmesi ve değerlendirebilmesi için standard mahluller hazırlaması olduğunu ve halen bu maddelerin uygulamaya konmuş bulunduğu bilirmiştir.

Tokyo Üniversitesi Tıp Fakültesinden Takashi Hayashi, Japonyada yetişen «Actidia Polygama» adlı bitkiden çıkarılan toz bir maddenin kedilerekoklatıldığı vakit bu hayvanların yaptıkları canlı hareketleri ve bu arada kendilerini sırt üstü yere atarak sağa-sola kuyvetle döndüklerini, gösterdiği bir film ile birlikte izah etmiş, diğer taraftan aynı maddenin ağızdan kedilere verildiği vakit, böyle bir reaksiyon görülmemiğini ilâve etmiştir.

Bu deneyler ise, gıdalardaki Aroma (rayha) denilen vasfin koku ve lezzet'in bir arada vaptıkları etkinin sonucu olduğu, ancak bunların ayrı ayrı incelenmesi gerektiği gerçegini ortaya çıkarmıştır.

Rayha unsurunun gıda teknolojisinde ne kadar önemli bir ver-

Dr. Necmettin Tanyolaç tarafından meydana getirilen koku ölçme aleti
«Elektro-Odosel»

almakta olduğu malumdur. Bir gida maddesi gerek hijyenik ve genel bakımevi kabiliyeti yönünden rekse besleme kabiliyeti üstün vasıflara sahip olursa olsun, yine de iştah verici özellikle olması lazımdır. Rayihانın ise yukarıda belirtildiği veçhile iki unsurdan terekküp ettiği kabul edildiğine göre, gıda teknolojisinde kokunun incelenmesi ve objektif olarak ölçülebilmesi büyük önem kazanmıştır.

Symposium'da, Fransız Delegasyonundan J. Le Magne'nin gerek gas chromatografi gereksiz organolepti metodlarıyla bu yönde yapmış oldukları incelemeleri izah etmiştir.

Keza Alman Delegasyonundan Maximilian Gottauf, gas Chromatografi metoduyla, gıdaların aromaları ve bunların zenginleştirilmesi alanında yapmış olduğu etkileri açıklamıştır.

Yurdumuzda böyle yüksek bilimsel seviyede bir Symposium'un yapılması sağlanmış olan Robert Kolej Araştırma Merkezi Direktörü Prof. Dr. Necmettin Tanyolaç verdiği tebliğde, kendisi tarafından meydana getirilmiş olan ve Elektro-Odosel adını verdiği Koku ölçme cihazı hakkında izahat vermiş ve şimdiden kadar yapmış olduğu deneylere deşimmiştir.

Bu alet, koku veren molekülerin bir yüzey üzerinde meydana

objektif metodlarla (âlet ile) cins ve miktar bakımından tesbiti keyfiyetinin daha iyi anlaşılabilmesi için, R. W. Moncrieff tarafından ileri sürülmüş olan bazı prensipleri ilâve etmeyi faydalı gördüm. Buna göre her iki metod arasındaki benzerlikler sunlardır :

1) İkaz (Stimulus) : Her iki metodda da, oldukça kolay adsorbe edilebilen bütün uçucu maddelerde iyi sonuç alınmaktadır.

2) İkaz mekanizması (Mechanism of stimulation) : Her iki halde de, bir fiziki adsorpsiyon vuku bulunmaktadır, bunu takiben adsorpsiyon enerjisi elektriksel potansiyel değişimini meydana getirmektedir.

3) Hassasiyet (Sensitivity) : Her ikiside gayet hassastır. Zira her ikiside koku veren moleküller 3 boyutlu halden, 2 boyutlu hale getirmektedir.

4) Ayırt etme (Discrimination) : Her ikisinde de, geçici ve kısmi farklar kokuları ayırt etmeye imkân vermektedir.

5) Yorulma (Fatigue) : Her iki si de yorulma gösterir; derhal meydana gelen reaksiyonu müteakip, maksimum'a doğru bir yükselme olur, kısa bir duraklamadan sonra tesişde tedrici bir düşme vardır. Gerek âlette ve gerekse burunda yorulma, adsorpsiyonda (yüzeydeki massetem hassası) meydana gelen doymuşluktan ileri gelmektedir.

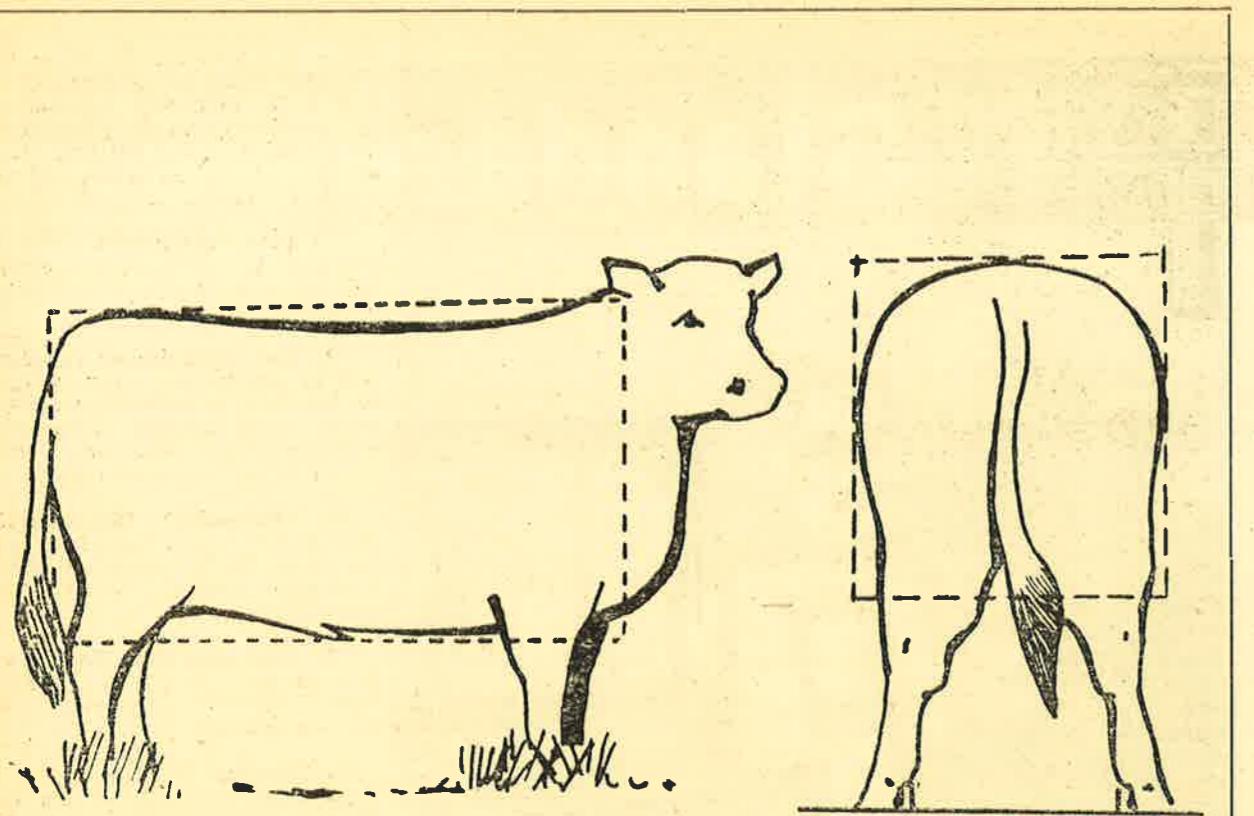
6) Eski haline gelme (Recovery) : Her ikiside sür'atle eski durumunu alır ve tekrar çalışır; bu durum ise her ikisinde de, desorbsiyon (massedilen maddelerin ayrılmaması) sonucunda reseptörlerin (alıcılar) orijinal hallerini yeniden kazanmalarındandır.

7) Hava cereyanı : (air movement) Gerek âlet ve gerekse burun hava cereyanı kesilince tikanır; reaksiyon olmaz.

Gördüğü gibi burunun ve surun koku alma fonksiyonu, kokunun çeşitli ve bu arada objektif metodlarla ölçülmesi keyfiyeti, hâlen bütün dünyanın üzerinde titizlikle çalıştığı bir konu haline gelmiştir.

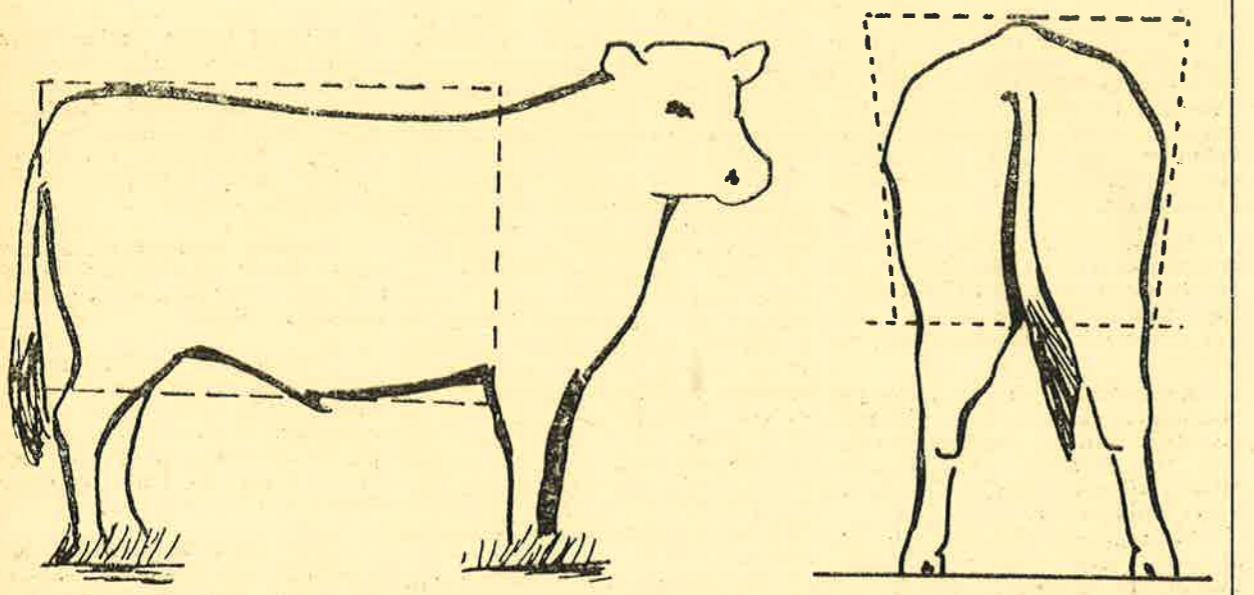
Diğer taraftan kokunun objektif olarak ölçümesine varayacak elektronik prensiple çalışan bir âlet hâlen yurdumuzda vücuda getirilmiştir. Bu âleti laboratuvarlarında kullanarak, çeşitli gıda maddelerinin, Parfümeri ürünlerinin ve diğer bir çok malzemenin koku yönünden standardlarının hazırlanmasında ve kontrolünde kullanabileceğimiz zamanın pek yakın olduğunu kabul edebiliriz.

Yazımı son vermeden önce kokunun sübjektif (koklamak) ve

Sekil : 1/b

Sekil : 1/c

Sekil : 2/b

Sekil : 2/c

YENİ Standardlar

-I-

KASAPLIK HAYVAN STANDARDLARI

Ragip A. SAGUNER

Türkiye'nin, herkesçe bilinen bir problemi de, hayvanın protein açlığı içinde bulunması hususudur. Bunun başlıca sebebi, baş sayısı bakımından zenginliğine karşılık, hayvancılık konusunda verim ve değerlendirmenin, üretimi yönlendirerek müessese ve tedbirlerden yoksun olduğudur.

Özellikle tüketim pazarındaki tüketici tercihleri üreticiye ulaşamamakta, piyasa fiyatları üreticiye yeteri kadar yansiyamamaktadır.

Bu arızaları giderecek uygun tedbirlerin başında piyasa tercihlerini üreticiye götürebilecek ve piyasa fiyatlarını, her kademe için üretime intikâl ettiirebilecek bir düzenek köprüsünün kurulması ve işlenmesidir. Türk Standardları Enstitüsü'nce, yetkili kuruluş ve kişilere görüşlerinin katılması suretiyle hazırlanmış olan Kasaplık Hayvan Standardları bu değerli hizmeti görecek bir belgedir.

Kasaplık Hayvan Standardları, Türkiye'deki uygulamaları içine almak suretiyle, OECD ilgili komisyonunun bütün üye ülkeler için teklif ettiği taslaç ile son teknik ve ticari gereklerle göre ve aynı zamanda memleket şartlarına uyacak şekilde düzenlenmiştir.

Bu standardlarda; mevcut kriter ve karakteristiklerin en belirli ve hâkim olanları seçilmiş, mümkün olduğu kadar objektif vasıflar bulunup kullanılmış, teknik ayrıntılardan kaçınılarak, açık, kolay anlaşılır ve uygulanabilir bir yapıya ulaşılmış olduğu görülmektedir.

Kasaplık Hayvan standardları; kasaplık sığrları, kasaplık koyunları, kasaplık kıl keçilerini ve kasap kuzularla kasaplık kıl oglakları kapsamaktadır.

Bu standardlarda kriter olarak kaliteyi takip eden ortak unsurlar,

- Yaş
- Etlilik

— Yağlılık karakteristikleri üzerinde top. lanarak soyut ve ayrıntılı bölünmelerden kaçınılmıştır.

Etlilik; hayvanın yaşı, et gelişimi ve yapısı tarafından meydana getirilen vasfını yağlılık ise; omur yaşı ve besi derecesi ile yağ gelişimi karakteristiklerini ihtiva etmektedir.

Her iki kriter de objektif karakteristikleri, somut ve kolayca tanımlanabilecek birer tablo halinde çizmektedir.

Standardlarda, etc ait olup canlıda kesin şekilde təshis edilemeyecek, bu suretle birçok anlaşmazlık ve yanlışlıklara yol açacak esnek karakteristiklere yer verilmemiştir. Alınan kriterlerin, kasaplık hayvanının sağlayacağı etin kalitesi ile doğrudan doğruya ilgili unsurlar olmasına itina edildiği görülmektedir.

Bu arada, piyasayı ve piyasa haberleşmelerini bir çok kalite sınıflarıyla doldurup karıştırmaktan ve dar sınıf geçiş çizgileri ile kriterler üzerinde şüpheli ayırmalarla yol açmaktan kaçınılmış, aslı kalite sınıfları çok az'a yalnız dana da dört tane olmak üzere, üçe indirilmiştir.

Kalite sınıfları, hem isimlendirilmek, hem de uluslararası kasaplık sınıflandırma eğilimine uyularak harfli işaretlerle belirtilmek suretiyle tanıtılmıştır.

Standardlar, damızlık olanlarla, zorunlu kesime verilenler hariç, gruplarına giren bütün kasaplık hayvanları kapsamaktadır.

Kasaplık hayvan standardlarının daki gruplarından;

— Kasaplık Sığır Standardı; Kasaplık Sığır Boğası, Kasaplık Öküz, Kasaplık İnek, Kasaplık Düve ve Kasaplık Danaları içine almaktadır.

— Kasaplık Koyun Standardı her ırk (Yağlı ve Yağsız Kuyruklu) koyunda, Toklu, högeç, marya ve koço kapsamaktadır.

— Kasaplık Kuzu Standardı her ırkta (Yağlı ve Yağsız Kuyruklu) tam kaşak kuzusu, yarım kaşak kuzusu, ve ot kuzularını belirtmektedir.

— Kasaplık Kıl Keçi Standardı, cepç, seis, gezden, anaç, kısır, erkeç ve tekeleri içine almıştır.

— Kasaplık Kiloğlak Standardı ise kendi grubuna giren her kategori oğlağa şamil bulunmaktadır.

Kasaplık Hayvan Standardları, aynı zamanda onların tarif ve sınıflandırmasını yaptıktan sonra, piyasaya arzlarını, işaretleme ve muayenerlerini de düzenlemektedir.

Standardlaştırma; bir ucu üretimde diğer ucu tüketimde bulunan mübadele ve pazarlamadan; kolayca değiştirebilen karar, tercih, gerekler ve zaruretleri ile şekillendirmekte olan ekonomik faaliyetlerinin hepsine muhatap olduğu için, çok esnek bir hizmettir. Bu itibarla, kasaplık hayvan standardlarının üzerinde yapılmış olan bu çok yüklü çalışmalarla en mükemmel hale vardığı iddia edilemez. Eşasen standardlaştırmanın zamanın eğitime ve o süre içinde edilen tecrübeye bağlı olarak gelişen bir disiplin olduğu unutulmamalıdır. İhtiyaçlar zorladıkça teknik ile hayvancılık teknolojisinde gelişmeler oldukça ve ayrıca talep tercihleri gerekliliğini verecek duyuruculuğu ulaştıracak standardlarda gereklî değişiklik ve ilâveler yapılabilecektir.

Kasaplık Hayvan Standardları her halükarda; hem üreticiye, hem tüccar ve et sanayicisine, hayvancılık kesiminin gelişmesi yolunda bir rehber olacaktır.

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

NİSAN 1966
Birinci Baskı

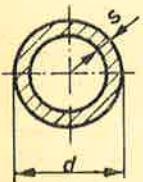
Sert
PE (Polietilen) BORULAR
(Boyutlar)

TS 418/1

Pipes of high - density PE (Dimensions)

UDK 621.643.29:
687.742.2

Ölçüler mm dir

Dış çapı $d = 32$ mm ve et kalınlığı $s = 2,9$ mm olan sert bir PE borusunun gösterilisi:

Sert PE borusu 32 x 2,9 TS 418/1

Dış çap <i>d</i>	Sıra					
	Orta kuvvetli		Kuvvetli		Et kalınlığı <i>s</i> Müsaade edilen sapma 2)	Ağırlık 3) kg/m
	Et kalınlığı <i>s</i> Müsaade edilen sapma 2)	Ağırlık 3) kg/m	Et kalınlığı <i>s</i> Müsaade edilen sapma 2)	Ağırlık 3) kg/m		
10	+ 0,5	—	—	—	2,0	+ 0,4 0,051
12	+ 0,55	—	—	—	2,0	+ 0,4 0,064
16	+ 0,7	—	—	—	2,0	+ 0,4 0,091
20	+ 0,8	—	—	—	2,0	+ 0,4 0,117
25	+ 0,95	2,0	+ 0,4	0,150	2,3	+ 0,45 0,170
32	+ 1,15	2,0	+ 0,4	0,196	2,9	+ 0,5 0,272
40	+ 1,4	2,3	+ 0,45	0,286	3,6	+ 0,55 0,419
50	+ 1,7	2,8	+ 0,5	0,427	4,5	+ 0,65 0,652
63	+ 2,1	3,6	+ 0,55	0,684	5,7	+ 0,75 1,03
75	+ 2,45	4,3	+ 0,65	0,971	6,8	+ 0,9 1,47
90	+ 2,9	5,1	+ 0,70	1,38	8,2	+ 1,0 2,11
110	+ 3,5	6,2	+ 0,8	2,04	10,0	+ 1,2 3,14
125	+ 3,95	7,1	+ 0,9	2,65	11,4	+ 1,35 4,07
140	+ 4,4	7,9	+ 1,0	3,30	12,7	+ 1,45 5,07

1) Bildirilen değerler aşağıdaki formülle hesaplanmıştır :

$$\text{Ortalama capta müsaade edilen sapma} = + 0,03d + 0,2 \text{ mm}$$

Ortalama çap bir noktada 90° arası ölçülen iki çap ölçüsünden veya çevreden çapa geçilmek suretiyle hesaplanır.

2) Bildirilen değerler aşağıdaki formülle hesaplanmıştır :

$$\text{Et kalınlığında müsaade edilen sapma} = + 0,1s + 0,2 \text{ mm}$$

3) Ağırlık ortalama yoğunluk $0,95 \text{ g}/\text{m}^3$ ile hesaplanmıştır. Bu hesapta, et kalınlığı, minimum et kalınlığına, müsaade edilen sapmanın yarısı eklenerek bulunmuştur.

Polietilen Plastik Borular Standardı

Feyzi ÖZİL

Mak. Yük. Müh.

TSE'nin Nisan 1966 Teknik Kurul toplantılarında PVC Plastik Borular Standardından sonra, ikinci plastik standardı olarak «Polietilen Plastik Boru Standardı» kabul edilmiştir. Gün geçtikçe uygulama alanı genişleyen plastikler, çağımızın en önemli malzemeleri haline gelmiştir. Memleketimizde de sanayii kurulmuş olan polietilen borular, geniş çapta su ve diğer sıvıları iletilmesinde kullanılmaktadır. Bu yazımızda Standard Dergisi okuyucularına, kabul edilen Polietilen Plastik Borular Standardı hakkında özet haliinde fikir vermemi faydalı bir görev saymakta yım.

Polietilen plastik borular, içine % 2-3 oranında karbon siyahı, % 0,2-0,3 oranında da NH-di-2 Naftil-P-Fenilendiamin katılan polietilen maddesinden yapılır. Bu maddenin sert ve yumuşak diye iki çeşidi vardır. Buna göre de polietilen maddesinden yapılan borular da sert ve yumuşak borular diye sınıflandırılırlar. Sert borular diğer madeni borular gibi 5 ilâ 12 m boyunda düz boru olarak yapılırlar. Yumuşak polietilen borular da 300 m ye kadar yapılmaktı olup kangan halinde piyasaya arzedilirler. Çapları da 10 mm ilâ 160 mm arasında değişmektedir. Sert ve yumuşak polietilen maddesinin birim hacim ağırlıkları 0,92 g/cm³ ile, 0,95 g/cm³ arasında değişmektedir. Polietilen boruların özelliklerini şu şekilde özetliyoruz.

1 — Dayanıklılık Özeliği :

Standardda sert ve yumuşak plastik boruların belirli sıcaklıkta belirli muayene gerilimine dayanabilmesi için çizgilerle çeşitli

değerler verilmektedir. Meselâ sert polietilen borular 20 °C sıcaklıkta bir saat süre ile 150 kgf/cm² lik muayene gerilimine, yumuşak polietilen borular ise aynı şartlarda 70 kgf/cm² lik muayene gerilimine dayanabilmektedir.

2 — Işıya Dayanıklılık :

Polietilen plastik borular 100 °C sıcaklığı dayanabilmelidir. 100 °C sıcaklıkta borunun uzunlamasına genleşmesi % 5 den, çevresel genleşmesi ise % 2,5 dan fazla olmalıdır.

3 — Sızdırmazlık Özeliği :

Polietilen borular için standardda çizelge ile muayene basınç değerleri verilmektedir. Boruların bu basınçlar altında sızdırmamaları gerekmektedir. Bilfaz kuvvetli polietilen borular 15 atmosferlik basınçlı suda kaçırılmamalı ve sızdırılmamalıdır.

Sayılan üç özellik dışında Standardda diğer özelliklerden de bahsedilmektedir. Meselâ polietilen borular kristal erime noktasının 10 °C altındaki bir sıcaklıkta şekillendirilebilirler. Bir biçimden başka bir biçimde getirebilirler.

Polietilen borular 275 °C ile 315 °C sıcaklıklarında kaynak edilebilirler. Metallerde olduğu gibi çeşitli kaynak şekilleri polietilen borulara da uygulanabilir. Polietilen boruları için aynı malzemeden boru fittingleri de imal edilir ve bunlar tipki metallerde olduğu gibi kaynaklı olarak borulara tesbit edilirler. Gerek borulara gerekse boru fittinglerine vida açılabilir. Genellikle polietilen borular yapıştırma suretiyle birbirine bağlanırlar.

Yukarıda kısaca degindigimiz gibi polietilen borular içme suyu iletiminde de kullanılır. Standardda boruların içme suyu iletiminde kullanılabilmesi için bazı şartlar koşulmaktadır. Standardda polietilen borularının muayeneleri için de geniş bilgi verilmektedir.

Muayene olarak «Boyt ve Yüzey Muayenesi ile Hijenik ve Tokikolojik» muayeneleri görüyoruz. Deney olarak da zamanlı iç başıncı deneyi, ısı deneyi, sızdırmazlık deneyleri anlatılmaktadır. Bu deneylerde boruların olumlu sonuç vermeleri şart koşuluyor.

Standardın piyasaya arz, işaretleme ve ambalajlamadan bahseden bölümünde işaretleme için ayınen şöyle denilmektedir :

Piyasaya arzedilen PE Plastik Borularının üzerinde en çok iki metrede bir olmak üzere çukur veya kabartma olarak yazılacak işaretler aşağıda belirtilmiştir :

— Firmanın Markası veya Kısa Adı

— PE Borusunun Sınıfı (SB = Sert Boru, YB = Yumuşak Boru gibi)

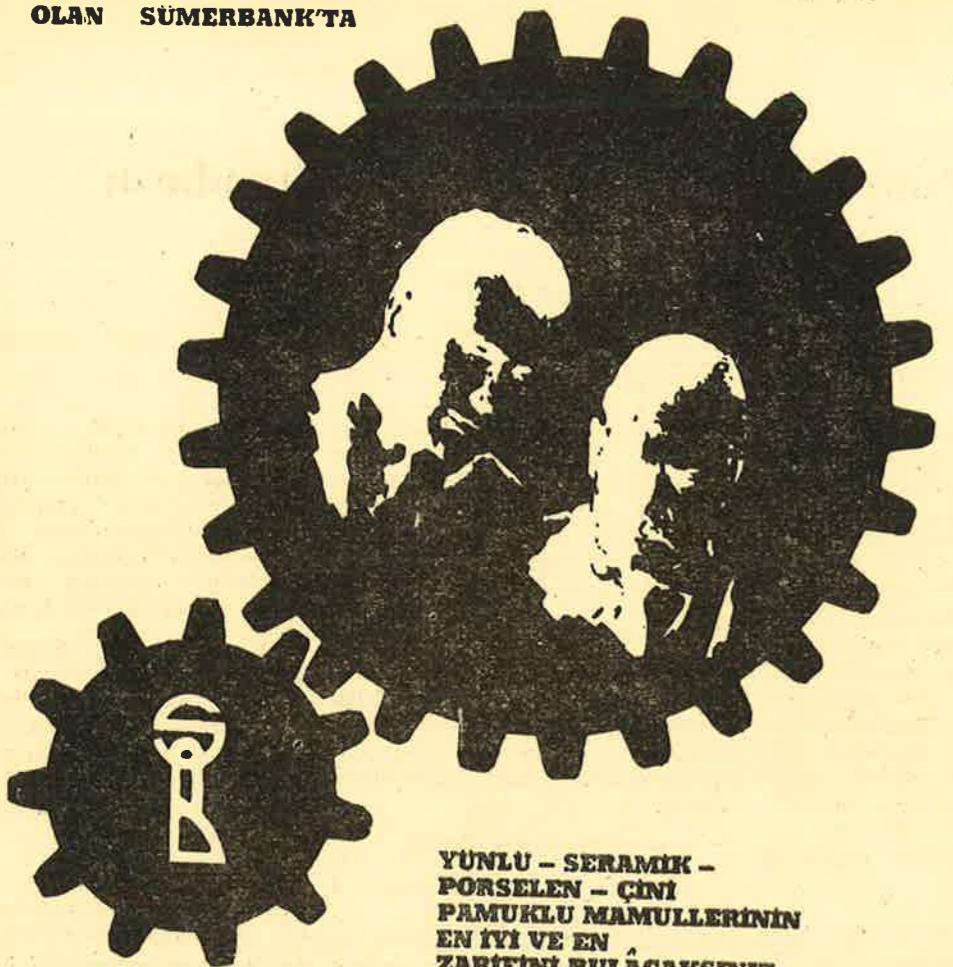
— Boru İşletme Basıncı

— TS işaret ve Numarası

— Türk Mali Deyimi veya TM İşareti.

Son paragraf olarak Türk Standardlarının Tatbiki Hakkındaki Tüzük Hükümleri gereğince yapılacak murakabeden söz edilmektedir. Polietilen Plastik Borular Standardının sanayicilerimize ve kullanıcılarına faydalı olacağından şüphe etmemekteyiz.

**ANA SANAYİ KOLLARIYLE
MEMLEKET HİZMETİNDE
OLAN SÜMERBANK'TA**

**YUNLU - SERAMİK -
PORSELEN - ÇİNİ
PAMUKLU MAMULLERİNİN
EN İYİ VE EN
ZARİFİNİ BULACAKSINIZ.**

Basın A — 12413 (107)

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ Ş E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

**Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları**

En iyi kaliteli mallarıyle daima

müşterilerinin emrindedir

**ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir**

**Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 . 2105**

**BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD
KURULUŞLARINI TANIYALIM**

PERU STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

(INSTITUTO NACIONAL DE NORMAS TECNICAS INDUSTRIALES Y CERTIFICACION)
— INANTIC —

Doğusu :

Peru'da, standardlaştırma çalışmalarını koordine etmek amacıyla bir enstitünün kurulması fikri ilk olarak 1945 yılında ortaya atılmıştır. O zaman, Bayındırılık Bakanlığına bağlı Sanayi Müdürlüğü bünyesinde çalışmalar başlamış ve 1948 yılında bu Müdürlüğe bağlı Standardlar Dairesi kurulmuştur.

Bu gün, kısa adı ile INANTIC diye anılan Peru Standardları Enstitüsü ise, 13270 numaralı Sinaî Gelişme Kanununun 30 Kasım 1959 tarihinde kabulü ile doğmuştur. Kuruluş Kanunu göre INANTIC idarî yönend, Millî Mühendislik Üniversitesine bağlıdır. Bununla birlikte, çalışma programının hazırlanması ve uygulanması yönünden bağımsız bir karakter arzeder.

Üyeleri :

Enstitü'ye, bilimsel, teknik, meslekî kuruluşlar, sınai ve ticari şirketler ve genellikle standardlaştırma ile ilgili bulunan ve arzu eden sahıslar üye olabilmektedirler.

Gelirleri :

Enstitü gelirlerini şu kaynaklardan elde etmektedir :

- Kuruluş Kanununa göre Genel Bütçeye konacak ödenek
- Standardlaştırma çalışmaları ile ilgili kuruluşların kendi özel kanunlarında belirtilen meblâğlar
- Enstitü'nün normal ve arızı hizmetleri karşılığı elde ettiği gelirler.

d) Kuruluş Kanunun 151. Maddesine göre verilen haklardan elde edilen gelirler.

Üye aidatı ve bağışlar da INANTIC'in ek gelir kaynaklarını teşkil etmektedir.

Kuruluşun Yapısı ve Standardların Niteliği :

INANTIC'in icra organı Teknik Standardlar Millî Komisyonudur. Bu Komisyon, Millî Mühendislik Üniversitesi Rektörü (Komisyon Başkanı), aynı üniversiteden bir delege, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı temsilcisi, Millî Sanayi Derneği'nden iki temsilci, Belediyelerden iki temsilci ve Enstitüyü destekleyen üye kuruluşların temsilcilerinden meydana gelmektedir. Komisyon üyeleri 2 yıl için tayin edilmekte ve birden fazla dönem için üyelik mümkün olabilmektedir.

Normal Teknik Komite çalışmaları sonucunda hazırlanan Peru Standardları genellikle ihtiyaridir. Yiyecek maddeleri, ilaçlar, millî savunma hizmetlerinde kullanılan malzemeler, sağlık ve emniyetle ilgili madde ve mamûllerin standardları mecbûrî yürürlüğe konabilmektedir.

Markası :

Peru'da standardlara uygunluk markası olarak, INANTIC'in yönetim ve denetiminde «Garanti Damgası» kullanılmaktadır.

Garanti damgasının kötüye kullanılması halinde, çeşitli cezaları öngören mevzuat da mevcuttur.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ADINA SAHİBİ VE BAŞYAZARI	: FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ	: VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ	: M. UYGUNER
MALİ VE İDARI İŞLER MÜDÜRÜ	: METİN KAYAALP
BU SAYININ SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ	: İ. TANER BERKÜN
BASILDIĞI YER	: Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara
TELGRAF ADRESİ	: STANDARD — ANKARA
TELEFON	: 17 91 24
POSTA KUTUSU	: 73, Bakanlıklar — ANKARA

İ L Â N T A R İ F E S İ		
Tam sahife 800 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.

Arka kapak içi 1000 lira, ilâve renk başına 250 lira fark alınır.

A B O N E S A R T L A R I		
ADİ POSTA	12 Lira 6 aylık Sayısı	UÇAK POSTASI Abone bedeline uçak postası ücreti ilâve edilir.

Yazilar, Derginin ve yazarin adı anılarak iktibas olunabilir.

MİLLETLERARASI STANDARDLAŞTIRMA HABERLERİ

Dr. Lal C. VERMAN görevinden ayrıldı

KENDİ İSTEĞİ İLE EMEKLİ OLAN Dr. VERMAN'IN
YERİNE Dr. A. N. GHOSH GETİRİLDİ

Hindistan Standardları Enstitüsü (ISI) nün Genel Direktörü ve Standardlaştırma Dünyasının tanınmış siması Dr. Lal C. Verman, 3 Eylül tarihinden itibaren kendi isteği ile emekliye ayrılmış bulunmaktadır.

Kendisinden daha uzun yıllar faydalanılacağı umulan Dr. Verman'ın yerine Dr. A. N. Ghosh getirilmiştir.

Daha önce ISI Direktör Yardımcısı olan Dr. Ghosh, teknolojik araştırmalar ve standardlaştırma konusunda uzun tecrübeleri olan tanınmış bir uzmandır.

Standardlaştırma Dünyasının
tanınmış siması ve ISI'nın
Genel Direktörü

Dr. Lal C. VERMAN

Aşağıda Dr. Lal C. Verman'ın Biyografisini bulacaksınız.

★

Dr. Lal C. Verman, 1947 yılında kuruluşundan beri Hindistan Standardları Enstitüsünün Genel Direktörü olup, Enstitüyü, bugünkü derecede nüfuzlu ve yalnız kendi memleketinde değil, aynı zamanda dünya milli standard çevrelerinde de saygı gösteren seviyesine ulaştırmıştır. 15 yıl zarfında gerek milli, gerek milletlerarası alanda standard davasına hizmet uğrunda büyük faaliyet göstermiştir. Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatının, ayrı ayrı iki seçim döneminde (1949-1954) Başkan Yardımcılığını yapan Dr. Verman, Konseyde çözüm bekleyen idare ve usul meseleleriyle ilgili problemlerde değerli yardımlarıyla büyük takdir kazanmıştır.

Doktor Verman paha biçilmez şeref payesine, 1958 de K. L. Moudgil Armağanının ilk mükâfetinin Hindistan Başkanı tarafından kendisine tevcih edilmesiyle ulaşmış oldu. Standard dünyasının bu büyük simasını tarif eden bu tevcihte aynen söyle denilmektedir :

«Fen adamı, yüksek mühendis ve standardizasyon sahasında en ileride gelen bir lider olan Dr. Lal C. Verman etrafı planlar hazırlamada cesur ve kuvvetli muhayyilesi ile ilham veren bir yehber olarak temayüz etmiştir. Hind Standardları Enstitüsünün, bundan onbir yıl evvel ilk kuruluş günden beri, işleri büyük bir anlayış ve azimle ele alarak idare etmiştir.

Dr. Verman araştırmalardan elde ettiği zengin tecrübelерden faydalananak, birçok teknoloji konularını içine alan çeşitli Hind Standardlarının meydana getirilmesine yardım etmiştir.»

Bu mükâfata takiben, Amerika Birleşik Devletleri Standard Mühendisleri Birliği, 1960 da Milletlerarası Elektroteknik Komisyonunun Yeni Delhi'de yaptığı toplantı münasebetiyle, Dr. Verman'a Standard Mühendisliği akidesini yazmaktadır emsalsiz hizmetinin ve «Hindistan'da süratle gelişen sanayinin standardizasyon problemlerine, teknik sahadaki tecrübe ve ikna hususundaki tabii meziyetleri ile yardımların bir şükranı olarak» dostluk payesini tevcih etmiştir.

Dr. Verman Birleşmiş Milletler çerçevesindeki çalışmaları ile de şöhret yapmış ve standardizasyon konusunda hazırladığı raporları, gelişmekte olan ülkeler için önder olmuştur.

Deprem dolayısı ile ISO taziyelerini bildirdi

18 Ağustos 1966 günü memleketimizin Doğu Bölgesinde meydana gelen ve büyük can ve mal kaybına sebep olan deprem felâketi dolayısıyla Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) nın Türk Standardları Enstitüsü'ne çekmiş olduğu teessür telgrafı Enstitü'nün yeni dönem çalışmalarının başladığı Eylül ayı başında cevaplandırılmıştır.

ISO'nun bu kadirşinas haretinin uyandırdığı teselli'nin yanı sıra, her alanda vazgeçilmez bir tedbir olan standardlaştırma'nın, milletlerin felâket anında birbirlerine yapacakları çeşitli malzeme yardımlarında da, ne derece etkili ve faydalı bir rol oynayacağı ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Dergimiz, çeşitli millî ve milletlerarası standard kuruluşlarının deprem münasebetile TSE'ye gönderdikleri mesajlara teşekkürü borç bilir.

MİLLETLERARASI TİCARET ODASININ XXI. KONGRESİ 1967 MAYISINDA TOPLANIYOR

Milletlerarası Ticaret Odasının XXI. Kongresi 13-20 Mayıs 1967 tarihleri arasında Kanada'nın Montreal şehrinde toplanacaktır.

Türk Standardları Enstitüsü'nün de, Türkiye Millî Komitesine üye bulunduğu Oda'nın bu kongre sine hazırlıklar şimdiden başlamış bulunmaktadır. Kongrede ana tema olarak «Gelişen Dânyada Özel Teşebbüs» konusu ele alınacaktır.

Kanada Millî Komitesi, hazırlıklar meyandasında bir de broşür hazırlamış ve Milletlerarası Ticaret Odasına üye bulunan 40 ülkenin komitelerine göndermiştir. Ayrıca geçici program da yapılmış bulunmaktadır.

Aynı tarihlerde Montreal'de Dünya Fuarının açılması ve Kanada Konfederasyonunun 100. Kuruluş yıldönümünü kutlama törenleri Kongreye daha çekici bir özellik katmaktadır.

ISO/TC- 44'ün 6. Toplantısı Paris'te yapıldı

Paris (Özel muhabirimizden)
4 ilâ 6 Temmuz 1966 tarihleri arasında Paris'te yapılan ISO/TC-44'ün 6. Toplantısı 4 Temmuz Pazartesi günü saat 10'da 19. Avenue Kleber-Paris 16. daki «Centre de Conférences Internationales» de Paris Kaynak Enstitüsü Direktörü Leroy'un başkanlığında açılarak üç gün çalışmalara devam etti. Toplantıya Enstitümüz temsilen İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesinden Prof. Selâhattin Anık katıldı.

ISO üyesi 19 ülkeden ve Milletlerası Kaynak Enstitüsünün çeşitli komisyonlarından 62 uzman ve gözlemeçinin hazır bulunduğu toplantıda ISO/TC - 44 Komitesinin SC-3, SC-5, SC-6 ve SC-7 alt komiteleri tarafından hazırlanan 16 doküman görüşülerek karara varılmıştır.

SC-3 alt komitesi dökme demirin ark kaynağında, sert tabaka doldurma kaynağında, lehim kaynağında, ve oksi-asetilen ile yapılan dolgu kaynağında kullanılan ilâve metalin simbolizasyonu üzerinde hazırladığı çeşitli dokümanları toplantı sunmuştur.

SC-5 kaynağın muayene ve kontrolü alt komitesi de radyografik muayeneler hakkında hazırladığı dört dokümanı ve SC-6 direnç kaynağı malzemesi alt komitesi de nokta kaynağında kullanılan elektrotlar ile kabartılı nokta kaynağı elektrik plâkalarının dimenziyonuna ait hazırlanmış üç dokümanı genel kurul toplantısına getirmiştir.

Prof. Selâhattin ANIK

ISO/TC-44'ün 6. Genel Kurul toplantısını müteakip 9 ilâ 16 Temmuz 1966 tarihleri arasında Delft'de (Lahey'de) de Milletlerası Kaynak Enstitüsünün Genel Kongresinin toplanması, birçok dokümanların bu Enstitüyle birlikte hazırlanması bakımından, hemen hemen aynı delegelerin Milletlerası Kaynak Kongresine de istiraki dolayısıyle çok faydalı olmuştur.

Delft'deki toplantıda vine Türkiye Delegesi olarak Prof. Selâhattin Anık istirak etmiş ve Kongrenin II. numaralı Elektrik Ark Kaynağı Komisyonunda DOC-402-66-II. sayılı dokümanı ve IX numaralı Kaynak Kabiliyeti Komisyonunda DOC. IX - 512 - 66 sayılı doküman olarak «Hardness Distribution in the Heat Affected Zone of Heat Treated High Strength Steels» adlı tebliğini vermiş ve bu tebliği geniş bir alâka toplamıştır.

Çalışmalardan elde edilen sonuçlar hakkında gelecek sayılarımızda bilgi bulacaksınız.

Ekrem GERİŞ

ISO'da hal test metodları görüşüldü

Milletlerası Standardasyon Teskilatının 38 numaralı «Tekstil» Teknik Komitesi'ne bağlı 12 Numaralı «Haliların Test Metotları» Alt Komitesi 28-29 Eylül 1966 tarihleri arasında Londra'da toplanmıştır.

Memleketimiz bakımından büyük önem arzeden böyle bir konunun Dünya Standardının hazırlanma çalışmalarına katılmak üzere derhal teşebbüse geçen Türk Standardları Enstitüsü, Türkmenin de yeterli bir kadro ile toplantılarda hazır bulunmasını sağlamıştır.

Yapılan temaslar sonunda, Londra'daki Ticaret Müşavirimiz Ekrem Geriş'in memleketimizi ve TSE'yi temsil edecek heyete başkanlık etmesi uygun görülmüş ve yine İngiltere'de bulunan Tekstil Mühendisi Sabri Tiryaki'ye de toplantıya katılması için TSE tarafından talimat gönderilmiştir.

Çalışmalardan elde edilen sonuçlar hakkında gelecek sayılarımızda bilgi bulacaksınız.

EKİM AYINDA YAPILACAK

ISO VE IEC TOPLANTILARI

11 — 12 Ekim	Tel Aviv	IEC ISO/TC 35/SC 2	Genel Kurul Toplantısı
2 — 14 Ekim	Londra		Boyalar, Vernikler ve İlgili Mâmûller ile Bunların Ham Maddeleri/Boya Ham Maddelerinden Nümine Alma ve Test Metotları
4 — 5 Ekim	Belgrat	ISO/TC 34/SC 3	Tarimsal Besi Ürünleri/Meyva Sebzeleri ve Deri Mâmûllerî
8 Ekim	Paris	ISO/TC 86/SC 2	Soğuurma (Refrigeration)/Terimler Tarifler ve Semboller
11 — 13 Ekim	Köln	ISO/TC 6/SC 2	Kâğıt/Test Metotları ve Kalite Specifikasyonları
12 — 14 Ekim	Paris	ISO/TC 46/SC 1	Dökümantasyon/Dökümanların Tekシリ
17 — 21 Ekim	Budapeşte	ISO/TC 2	Civatalar, Somunlar ve Aksesuarları
19 — 20 Ekim	Paris	ISO/TC 35/SC 7	Boyalar, Vernikler ve İlgili Mâmûller ile Bunların Ham Maddeleri/Demir Oksit Pigmentleri
24 — 28 Ekim	Frankfurt	ISO/TC 48	Lâboratuvar Cam Eşyasi ve İlgili Aparatlar
25 — 28 Ekim	Lizbon	ISO/TC 91	Tansiyon Aktive Maddeleri
26 — 28 Ekim	Milano	ISO/TC 79/SC 1	Hafif Madenler ve Alaşımları/Kırmızısal ve Spektro-Kimyasal Analiz Metotları

PHILIPS'in kalitesine güvenim sonsuzdur.

ELEKTRİK CERYANI İSLERİMİ ÇOK KOLAYLAŞTIRIYOR
Fakat, ceryanla işleyen aletlerin de bana uzun yıllar hizmet etmesi şarttır. Bu cihazların garanti ve bol yedek parçalı, bakım ve tamir atölyelerinin bulunması lüzumlidür. İşte bu özellikler Philips'in elektrik süpürgesi ve diğer mamullerinde birleşir.

KAPALI HAVALarda GÜNEŞİ HEPİMİZ ÇOK ÖZLERİZ. bu hasretli bir düğmeye basmakla Philips'in ultraphil (ultraviolet) lambası giderir. Philips'e güvenimiz çoktur, onun için de aldığımız lamba bir Philips mamülüdür. Bu lamba sayesinde kış günlerinde olmamıza rağmen tenimiz yaz günlerindeki bronz rengindedir.

İŞTE EN ÇOK SEVDİĞİM ŞEYLER...
Aileme beraber geçirdiğimiz hoş akşamlar.. Radyo dinlemek, gazete okumak, televizyon seyretemek ve sohbet etmek. Bunlar Philips'in televizyonu, radyosu ve ampulleri sayesinde oluyor. Benim gibi pek çok ev kadını da daima alışıkları ve güvendikleri Philips ampullerini evlerinde bulundurmayı ihmal etmezler

Philips 250.000 nin üzerindeki personeli ile dünyanın ileri gelen elektronik endüstrilerinden biridir. Hollanda haricinde 55 imalat fabrikası ve muhtelif memleketlerde 115 mahalli organizasyonu bulunur.

AYDINLATMA, SESLENDİRME; RADYO; TELEVİZYON; CEREYANLI EV ALETLERİ; PIKAP; HABERLEŞME VASITALARI; İLAÇ VE KİMYEVİ MADDELER; İLMİ: SANAYİ VE TİBBİ CİHAZLAR VE ELEKTRİKLİ HESAP MUHASEBE MAKİNALARI

PHILIPS bütün dünyanın hizmetinde.

A 1212

MİLLETLERARASI SOFRALIK ZEYTİN STANDARDI ÇALIŞMALARI

Dincer ASENA

Sofralik zeytin standardları arasında milletlerarası ticarette bir eşilik sağlamak amacıyla, bugüne kadar gerek Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi ve gerekse Codex Alimentarius içinde çeşitli çalışmalar yapılmış bulunmaktadır.

Bu çalışmalar, özellikle Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi (COI) içinde oldukça ileri bir safhaya ulaşmıştır.

COI esas itibariyle zeytinyağı problemleri ile ilgili olan bir kuruluş olmakla beraber, zeytin üretiminin artırılması konusu en önemli çalışmalarından birini teşkil ettiği için, Cezayir Delegasyonunun teklifi üzere milletlerarası alanda sofralik zeytin standardları arasında bir eşitlik sağlamak amacıyla, konuyu ele almış ve 1964 Ekim ayında Madrid'de yapılan II. Konsey Toplantısında, Milletlerarası bir sofralik Zeytin Standard Tasarısı hazırlamak üzere bir «Eksperler Komitesi» teşkiline karar verilmiştir.

Adı geçen komite, 3/4 Mayıs 1965 tarihlerinde Madrid'de toplanarak bir ön tasarısı hazırlamış ve tasarısı görüşlerinin bildirilmesi için bütün ilgili devletlere gönderilmiştir.

Bu tasarımin en büyük özelliği, yeşil zeytin ile siyah zeytini bir arada mütalaa etmesidir.

COI Eksperler Komitesi tarafından hazırlanan olan bu tasarının hakkındaki Türk görüşünü tesbit etmek üzere Türkiye Millî Zeytinyağı Komitesi içinde teşkil edilen «Sofralik Zeytin Komitesi», (Bu Komite çalışmalarına TSE'den Prof. Sabahattin Özbeğ ve İbrahim Kutluhan katılmışlardır) 9 Eylül 1965 tarihinde toplanarak, daha önce TSE tarafından hazırlanan sofralik yeşil zeytin standard tasarısı da göz önüne alınarak, Türk görüşünü tesbit etmiş ve Konsey'e bildirmiştir.

Yemeklik zeytin standarı konusunda, COI içinde yapılan bu çalışmalar paralel olarak, Avrupa Ekonominik Komisyonu da konu üzerinde ayrıca eğilmiş ve Codex Alimentarius'un bu işe uğraşan ve Başkanı bir Amerikalı olan Komitesinde yapılacak çalışmalara esas olmak üzere, B. Amerika Hükümetini, bir «Milletlerarası Sofralik Zeytin Standardı» önerisi hazırlamakla görevlendirmiştir.

Sofralik zeytin standarı konusu, Codex Alimentarius içinde, ilk defa 6 ile 10 Haziran 1966 tarihleri arasında yapılan toplantıda ele alınmıştır.

Bu toplantıya Türkiye de davet edilmiş ve Codex Alimentarius Tür-

kiye Komitesi Başkanı Faruk Sünter bu toplantıda memleketimizi temsil etmişlerdir.

Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi de, bu alanda her iki Teşekkül tarafından yapılan çalışmalar arasında bir aykırılık olmamasını ve işbirliğini sağlamak üzere, yukarıda sözü edilen Codex Alimentarius toplantısına Sekreteryasından bir ekspert göndermiştir.

Eşasen, B. Amerika Hükümeti, bu işbirliğinin gerekliliğine inanmış ve COI eksperlerinin değerli ve önemli bir çalışma yaptıklarını kabul ederek, Codex Alimentarius Komitesinde, görüşmelere esas teşkil etmek üzere COI eksperlerinin ön projesi ile B. Amerika tarafından hazırlanan ön projenin beraberce ele alınması teklif etmiştir.

Görlüldür ki, yemeklik zeytinyağında olduğu gibi, sofralik zeytin konusunda da, COI ve Codex Alimentarius arasında, tam bir işbirliği kurulmuş bulunmaktadır.

Sofralik zeytin standartlarının tesbiti için Codex Alimentarius içinde, esas çalışmaların 1967 yılı ortalarına doğru başlayacağı umulmaktadır.

Bu hususun gözönüne alan Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi Sofralik Zeytin hakkındaki çalışma programını 14. toplantısında aşağıdaki şekilde tesbit etmiştir :

— COI Eksperler Komitesi tarafından hazırlanan «Sofralik Zeytin Standard ön projesi» hakkında bu güne kadar, Arjantin, Cezayir, Batı Almanya, Belçika, İspanya, B. Britanya, Tunus, Türkiye Hükümetleri ve ayrıca Milletlerarası Zeytinyağı Federasyonu (FIO) ve Avrupa Ekonominik Komisyonu FAO/CEE Müdürlüğü Ziraat Şubesi görüşlerini bildirmiştir ve bu hususta alınan cevaplar, karşılaştırmalı olarak bir döküman da toplanmıştır.

Bugüne kadar, adı geçen ön proje hakkındaki mütalaalarını bildirmemiş olan ve sofralik zeytin konusunda önemli bir yer tutan B. Amerika, Yamanistan ve İtalya ve diğer ilgili memleketlerin de, görüşlerini bir an önce bildirmeleri temenni edildikten sonra;

1 — Bir işin iki defa yapılmasını önlemek ve aykırılıklara meydan vermemek üzere, Konsey Sekreteryasının Codex Alimentarius'a temaslarına sıkı bir şekilde devam etmesi.

2 — Konunun daha geniş bir şekilde ele alınmasını sağlamak üzere «genişletilmiş bir Eksperler Komitesi» teşkil edilmesi ve bu Komite'nin 17 ile 21 Ekim 1966 tarihleri arasında Madrid'de toplanması,

3 — Bu Komite'nin, ilk hazırlanan ön-proje, bu projeye ilgili Hükümetler tarafından verilen cevaplara göre hazırlanan döküman, ve Sekreterya tarafından, yeni alınacak cevaplara ve Codex Alimentarius'un 6-10 Haziran 1966 tarihlerinde yaptığı toplantıda alınan kararlara göre, yeniden hazırlayacağı ilâve döküman'ı esas olarak, 8-12 Kasım 1966 tarihlerinde yapılacak 15. Toplantıda Konsey'e sunulmak üzere, yeni bir «Sofralik Zeytin Standard Tasarısı», hazırlanması,

4 — Komite'nin, standard tasarısi ile birlikte, milletlerarası ticarette kullanılmak üzere, bir tip kontrat da hazırlanması,

5 — Adı geçen tasarı Konseyce kabul edildikten sonra, bunun, B. Amerika Hükümeti'nin teklifi üzerine, Codex Alimentarius çalışmalarında esas alınmak üzere ilgili Komite'ye gönderilemesi,

hususları kararlaştırılmıştır.

— Konseyce alınan ve yukarıda belirtilen kararların ışığı altında, Sofralik Zeytin Standartı konusunda, memleketimizin izleyeceği yol, TSE Temsilcisi İbrahim Kutluhan'ın da istirakiyle, Türkiye Millî Zeytinyağı Komitesinin 30.31 Mayıs 1966 tarihlerinde İGEME'de yapılan toplantıda görüşülmüş ve;

1 — a) Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi Eksperler Komitesince hazırlanın ön proje de göz önünde tutularak TSE tarafından yeniden hazırlanan «Sofralik Yeşil Zeytin» standart tasarısı,

b) COI'nin ön projesi hakkında çeşitli memleketler görüşlerini toplayan ve Konsey Sekreteryası tarafından hazırlanmış bulunan döküman,

c) Konsey Sekreteryasına, bu hususta alınacak yeni cevaplar ve bilgilere göre hazırlanıp, bütün ilgili memleketlere gönderilecek döküman, esas alınarak, 17-21 Ekim 1966 tarihleri arasında Madrid'de yapılacak «Genişletilmiş Eksperler Komitesi» ne getirilecek kesin Türk Görüşünü tesbit etmek üzere, ayrıca kararlaştırılacak bir tarihte «Teknik Komite»nin toplanması,

2 — Madrid'de yapılacak Eksperler Komitesi toplantısına istirak edilmesi,

3 — TSE tarafından hazırlanan «Sofralik Yeşil Zeytin» standart tasarısunun, Konseye kabul edilecek ve Codex Alimentarius'a gönderilecek kesin projenin belli olmasından sonra, yeniden inceleme konusu yapılması,

hususlarında anlaşmaya varılmıştır,

YURTTAN HABERLER

Türkiye İnşaat Mühendisliği III. Teknik Kongresi Başladı

İnşaat Mühendisleri Odasında düzenlenen Türkiye İnşaat Mühendisliği III Teknik Kongresi 26 Eylül 1966 günü Ankara'da Devlet İstatistik Enstitüsü Salonlarında başlamıştır.

Başbakan Süleyman Demirel'in bir konuşması ile açılan Kongre'de Devlet Bakanları Cihat Bilgehan ve Rafet Sezgin, Bayındırlık Bakanı Ethem Erdinc, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ibrahim Deriner, Üniversitelerin, Detletin Yüksek Organlarının temsilcileri, Genel Müdürler, T.S.E. Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter davetli olarak hazır bulunmuşlardır.

Danimarka, İngiltere, Almanya, Fransa, Irak, İsrail, Portekiz ve İsviç'ten gelen yabancı delegelerin de katıldıkları Kongre, yerli ve yabancı 80'e yakın uzmanın 4 belli başlı konu üzerinde hazırladıkları raporların okunması, tartışılması ve 1 Ekim 1966 günü yapılacak teknik gezi ile sona ermiş olacaktır.

Makina Mühendisleri Odası İstanbul şubesı açıldı

Öğrendiğimize göre, Makina Mühendisleri Odası İstanbul'da bir şube açarak mesleki hizmetlerini bu en büyük şehrimiz ve çevresindeki üyelerine götürmeyi başarmıştır.

Türk Standardları Enstitüsü, talep üzerine kabul etmiş olduğu Türk Standardlarının tam bir koleksiyonunu yeni subede üyelerin ve ilgililerin istifadesine sunmuştur.

STANDARD, Makina Mühendisleri Odasına, gelecekte daha büyük başarılar diler.

Başbakan Süleyman Demirel İnşaat Mühendisliği Kongresinde konuşmasını yaparken.

Koku ölçülmesi ile ilgili milletlerarası konferans İstanbul'da yapıldı

Robert Kolej Araştırma Merkezi'nin, Nato ve T. Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun desteği ile düzenlediği Milletlerarası «Koku Tertipleri ve Kokunun Objektif olarak Ölçülmesi» konulu Konferans, 31 Ağustos - 10 Eylül 1966 tarihleri arasında Robert Kolej'de yapılmıştır.

A. B. D., F. Almanya, Danimarka, Fransa, Hollanda, Kanada, İngiltere, İsviçre, Japonya, Norveç, Portekiz ve Türkiye'den 50 kadar bilim adının katıldığı Konferansta Türk Standardları Enstitüsü'nü Lâboratuvar Müdürü Kim. Y. Mühendis Argun Dağcioğlu temsil etmiştir.

STANDARD, değerli bilim adamlarımıza tebriklerini sunar.

Koku ölçülmesi konferansına katılanlardan bir grup

Yaş meyve ve sebze pazarlaması ile ilgili bir seminer toplanıyor

1965 yılında CENTO Memleketlerinde yaş meyva ve sebze pazarlaması konusunda yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan problemlerin çözümlenmesinde gerekli bilgileri vermek üzere 4-14 Ekim 1966 tarihlerinde Tarım Bakanlığı Personel Eğitim Merkezinde bir seminer yapılacaktır.

Tarım Bakanlığı Değerlendirme
(Devamı 28 nci Sayfada)

Prof. Dr. Mustafa Uluöz
T. Bilimsel ve Teknik
Araştırma Kurumu
Genel Sekreteri Oldu

Prof. Dr. M. NİMET ÖZDEŞ'in istifası ile boşalan Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Genel Sekreterliğine, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Mustafa Uluöz tayin edilmiştir.

Kurulduğu günden beri Türk Standardları Enstitüsü ile yakın ilişkiler kurmuş bulunan ve memleketimizin bilim ve teknik alanlarında başlıca kuruluşu olan Kurumun başına standardlaştırma yönünden de değerli hizmetlerde bulunmuş olan bir bilim adamının getirilmesi, özellikle standardçı çevrelerde memnunluk yaratmıştır.

1917 yılında Konya'da doğan M. Uluöz, 1938'de A. Ü. Ziraat Fakültesini bitirerek Y. Ziraat Enstitüsünde bilim ve öğretim görevine başlamış, 1948'de doktorasını tamamlandıktan 4 yıl sonra docentlik

bayesini almıştır. 1952-53 yıllarında Batı Almanya'da, 1955-56 yıllarında da A. B. D. de, hububat teknolojisi alanında inceleme ve araştırmalar yapmış ve 1957 de profesör olmuştur.

Prof. Dr. M. Uluöz, bu tarihten sonra Ege Üniversitesine tayin edilmiş ve iki yıl Ziraat Fakültesi Dekanlığı, üç yıl da Rektörlük yapmıştır. 1964 te T. Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Ziraat Grubu üyeliğine seçilmiş, Eylül 1966 da da Kurumun Genel Sekreterliğine getirilmiştir.

Öğretim üyeliği dışında birçok mesleki kuruluşlarda da çeşitli görevler alan Prof. Dr. M. Uluöz, Türk Standardları Enstitüsünün kurulduğu ilk yıllarda Genel Kurul üyeliğinde bulunmuş, ayrıca değerli standard faaliyetlerinin yanı sıra 1966 Nisanında Ankara'da TSE'de toplanan ISO/TC 34 «Tarımsal Besi Ürünleri» Teknik Komitesinin çalışmalarına da Türk Delegesi ve Milletlerarası Hububat Kimyagerleri Birliği temsilcisi olarak katılmıştır.

KALİTELİ VE STANDARD MAL İMALİ İÇİN MESLEKİ EGİTİMİN GELİŞTİRİLMESİ ZARURİDİR

Ekonominin en önemli unsurlarından biri sermaye olmakla beraber bugün artık anlaşılması ki, sadece sermaye yatırımı kalkınmayı tâhakkuk ettirmeye yetmemektedir. Sermaye yanında teşebbüs kaabiliyeti ve emek, gelişmeye büyük nisbette tesir göstermektedirler.

Türkiye'miz gibi henüz gelişme halindeki ülkelerde sermaye, teşebbüs ve teşkilatlanma yanında emeğin verimli hale getirilmesine, işgücünün eğitilmesine ihtiyaç duymamak imkânı yoktur ve bu sahada boşluğu doldurma yolunda tedbirler almak icap etmektedir. Ağustos ayı içinde Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyetinin düzenlediği ve beynelmilel uzmanların katıldıkları seminerde kalkınmada eğitimin rolü etraflı şekilde işlenmiş, eğitimsiz kalkınmanın mümkün olmayacağı ve bilhassa meslekî eğitime büyük önem verilmesi gerektiği neticesine varılmıştır.

Bünye itibarıyle zirai karakterde bulunmakla beraber bilhassa son yillardaki gelişmelerle sanayie kayan ekonomimiz bu sahada kalifiye eleman sıkıntısı çekmektedir. Devamlı olarak diğer sahaların sanayi sektörüne vukuulan akım bir sıkıntının bir an önce giderilmesini ve böylece produktivitenin artırılması suretiyle emeğin verimli hale getirilmesini zaruri kılmaktadır. Bu ana davanın halleri için daha fazla vakit kaybetmeden şumullü bir meslekî eğitim programı hazırlıyalarak tatbik etmek mecburiyetindeyiz.

İşgücü eğitimi tatbikatta üç cepheli olarak müttalâa edilebilir : Umumi eğitim, meslekî eğitim ve sosyal eğitim. Umumi eğitim ilk tahsildir ve bir Devlet işidir. Meslekî eğitim ve sosyal eğitim de bir Devlet işi olmakla beraber bu sahada faaliyete girişirken işçi ve işveren teşekküler ile işbirliğine gitmek ihtiyaçlılarına daha iyi cevap verebilecektir. Meslekî eğitimin birinci kademesi ise çırak, kalفا ve ustalık merhalelerinden geçen eğitimdir.

Bugün memleketimizde meslekî eğitim sahasında çalışmalar yapılmıyor değildir. Ancak harcanan gayretleri koordine etmeye, bu mevzu emek sarfedilen Devlet ve özel sektör müesseseleri arasında işbirliği kurmaya şiddetle ihtiyaç vardır. Esefle kaydetmek gereki ki, Lonca devrinde dahi bu mevzuada bir disiplin mevcut iken, yapılan çeşitli çalışmalara rağmen memleketimizde henüz meslekî eğitimin önemli bir safhası olan çırak-kalfa-usta yetiştirmesine dair bir mevzuat getirilememiştir. Bu mevzuada uzun zamandan beri yapılagelmekte bulunan çalışmalar neticesinde 1963 yılında Meclise sunulan kanun tasarısı burada kalmış ve son günlerde bu tasarı, ilgili Bakanlığa, yeniden tetkik edilmek kaydıyla iade edilmiştir. Bu sahada mevzuat boşluğu Çalışma Bakanlığı'nın genelgeleri ile doldurulmaya çalışılmakta, bu genelgeler ise tatbikatta çeşitli aksaklıklar yaratmaktadır.

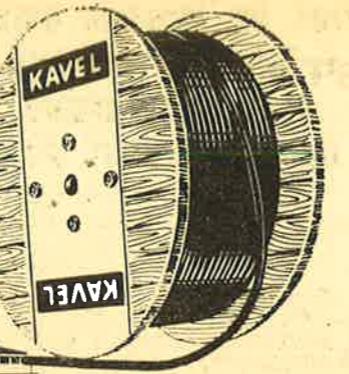
Son defa geçen ay içinde Bakanlarla özel sektör temsilcileri arasında yapılan toplantıda bu konu ele alınmış, Kanunun bir an önce çıkarılmasının zaruri olduğu tatbikattaki problemler misal verilmek suretiyle özel sektör temsilcilerince anlatılmıştır. Bakanlarla özel sektör temsilcileri arasındaki bundan dört yıl evvel yapılan bir toplantıda da şimdikine benzer esbabı mucibe ile götürülmüş bulunan bu mesele aradan geçen koca dört seneye rağmen hiçbir tekamül gösterememiş, işveren ve işçi bakımından aynı hemmeyetiğini muhafaza eder olmuştur. Temennimiz bu talebin artık sonunu olmasi ve bir defa daha herhangi bir cepheden ikaz gelmeden ilgili Bakanlığın meseleyi hal yoluna sokabilmesidir. Özel sektörün ve diğer teşekkülerin görüşlerinin de alınması suretiyle mezkûr tasarıının memleket gerçeklerine uygun hale getirilmesi ve bir an önce kanunlaşmasının sağlanması bilhassa sanayi sektörü bakımından önemli bir eksikliği gidermiş olacaktır.

Bilindiği üzere sanayide yetişmiş eleman bu kademelelerden geçmek suretiyle tekamül etmekte, memlekette kaliteli ve standard mal imalâti ancak kalifiye eleman eliyle mümkün olabilmektedir. Bu bakımından Bakanlık genelgelerinde yer verilen hükümlere uyularak, yazılı mukavele ile istihdam edilecek çıraklıların iş yerlerinde çalıştırılmaması veya istihsaile tesir etmeyen sahalarında çalıştırılması suretiyle bu elemanın ilerde kalifiye bir ustâ olmasını umit etmek mümkün değildir. Tatbikatta bu gibi aksaklıklar varken, tabii olarak bu aksamalardan işçinin de zarar gördüğü bilinirken, memleketin gelişmesi için hayatı önem taşıyan problem bir mevzuata bağlanması zaman kaybetmemek lazımdır. Bu mevzuatin tedviyi yanında ilgili teşekkülerin meslekî eğitime gereken hemmeyeti vermemeleri Standardlaştırmaya TSE'ce verilen emeklerin fiili meyvelerinin de alınmasına hizmet edecektir.

O. K.

KAVEL

Kablo ve Elektrik Malzemesi Ltd. Şti.
İSTINYE - İSTANBUL

Daima standartlara uygun, Laboratuvar kontrolünü haiz,
en üstün kalite imalat yapar

MAMULLERİ:

Plastik izoleli

- YERALTI KABLOLARI
- ANTIGRON KABLOLAR (Kurşunlu, Kurşunsuz)
- İÇ-DİŞ TESİSAT TELLERİ
- OTO ENSTALASYON TELLERİ
- ÖZEL İLETKEN ve KABLOLAR
- EMAYE BOBİN TELLERİ (0.10 mm den 3 mm ye kadar)
- HAVAİ HAT TELLERİ
- PLÂSTİK BORU ve PROFİLLER
- HER ÇEŞİT SUNİ DERİ
- TELEFON TESİSAT TELLERİ

Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

Standard 104

be Tel.: 22 21 11 MU^z
MOZAİKLÉRI betebe Tel.: 22 21 11 MOZAİKLÉ
ERI Tel.: 22 21 11 betebe Tel.: 22 21 11 MOZAİKLÉ
21 11 betebe Tel.: 22 21 11 betebe Tel.: 22 21 11 MOZAİKLÉ
be Tel.: 22 21 11 be Tel.: 22 21 11 MOZA
be Tel.: 22 21 11 be Tel.: 22 21 11 MOZA
be Tel.: 22 21 11 be Tel.: 22 21 11 MOZA
be Tel.: 22 21 11 be Tel.: 22 21 11 MOZA

Standard — 105

STANDARD VE İHTİRA

Muzaffer UYGUNER

Standardın ne olduğunu bura-
da yeniden ele alacak değiliz. An-
cak standardlar ile ilgisini belirt-
meye çalışacağımız «İhtira» üzerin-
de biraz durmaka fayda buluyor-
ruz. 23 Mart 1879 tarihli «İhtira
Berati Kanunu» na göre İhtira
«sanayice yeniden bir netice ve eser
viicuda getirmek ve bunların husülli
için vesaiti cedide ihdas veya hüt
malum olan vesaiti bir suret-i ce-
dideye istimal eylemek» dir⁽¹⁾.
Bu duruma göre «İhtira» yeni bir
buluştur. Bu buluş,

a) Yeni bir sonuç elde etmek
ve eser viicuda getirmek; (buna eş-
ya ihtiyaci denir ve ortaya yeni bir
mamül -sözgelişli plastik eşya veya
naylon- konulması halidir).

b) Bir mamülün imâli için yeni
bir usûl bulmak; (buna usûl bulu-
şu denir -sözgelişli plastiği veya
naylonu başka bir usûl ile imâl
etmek gibi).

c) Bilinen bir usulü yeni bir
şekilde kullanmak; (sözgelişli, plâ-
stik veya naylon imâl usûlü ile bun-
lardan tüm ayrı olan bir madde
-diyelim ki türkilin- imâl etmek).

Şeklinde olabilir. Bu hallerin
birincisi madde, ikincisi ve üçüncü-
sü ise metod standardları ile ilgi-
lidir.

Standardlar, teknik gelişmelere,
sinaî buluşlara ayak uydurarak ge-
lişir, yenileşir. Aksi halde teknik
gelişmeleri kösteklemiş olur, ki bu
da mahzurlu bir durum yaratır.
Ancak, hiçbir standardı teknik ge-
lişmeleri incelemeye ve onlara sirt
çevirmeyi düşünmez. Fakat stan-
dardlar buluşların önünde değildir,
onların ardından gelir ve onları çok
yakından izler. Bir standarda tes-
bit olunan hususlar ve usuller, İhtira
sayılmaz ve İhtira beratına ko-
nu olamaz ve sonuç olarak da hi-
meye edilemez. Yalnız şurası da
bir gerçekdir ki bir standard bir
İhtira beratında yer alan hususu ve
usulü standardlaştıramaz. Bunun
nedenleri şunlardır :

1 — İhtira beratında yer alan
husus veya usul, her ülkenin kendi
özel mevzuatına göre korunmakta-
dir. Bir İhtira dosyası, tescil mer-
ciinde herkese açıklıktır, ancak ora-
dan faydalanan İhtira berati sa-
hibinin izniyle olur. Bu yüzden de
bir İhtira standarda konu olamaz,
olsa bile o standardın hükmü yok-
tur.

2 — İhtira beratında yer alan
husus veya usul, özel mevzuatta yer
alan süre geçmedikçe veya öngörü-
len hükümlere göre hükümsüz sa-
yılmadıkça kanunun yararlanmasıma
olanak bulunmayan bir konudur.
Başkalarının imâl edemeyeceği bir
madde veya kullanamayacağı bir usûl
için standard yapılması düşünü-
lemez.

3 — İhtira beratında yer alan
husus veya usul ancak o beratta
yazılı esâslar dahilinde bir «firma
standardı» olarak düşünülebilir.
Kamunun yararlanamayacağı bir
konu standard anlayışına da uygun
düşmez.

Demek oluyor ki standard, ka-
mu yararına kullanılması mümkün
olan bir husus ya da usûl için ya-
pılabilmektedir. Standard kamu-
nun sahip olduğu bir İhtira beratı
dir diyebiliriz bu açıdan. İhtira
beratına konu olan husus veya usûl
herhangi biri tarafından izinsiz kul-
lanılır ise İhtira berati sahibi yargı
mercilerine başvurarak bu kullanımın
önlenmesini isteyebilir. Yargı
organı, bu gibi hallerde İhtira ber-
atını inceler ve gerçekten bir kötü
ve izinsiz kullanma olup olmadığını
tespit eder. Aldığı bir malın kalite-
inden endişe duyan bir tüketici de-
bunun standarda aykırığının veya
uygunluğunun tesbiti için ilgili or-
gana başvurur ve bu halde yürü-
lükte bulunan standard incelenir.
Standardın mecburi ya da İhtiyarı
olması bu bakımından önemli değil-
dir. Ancak başvurulacak ilgili or-
gan değişir. İhtiyarı yürürlük ha-
linde bir laboratuvara başvurmak

yeter olduğu halde, mecburi uyu-
lanan bir standard için daha başka
yetkili ve ilgili organa gitmek ge-
rekir.

Standardlarda yer alan hu-
susların yeni bir buluş olmayacağı
ni belirtmiştik. Bu sebeple, herhan-
gi bir açığa çıkıp da standardda-
ki hususları veya usulleri tescil et-
tip bir İhtira berati alamaz alsa
bile hükmü ifade etmez. Bunun
aksine, standarda bağlanan bir hu-
sus İhtira berati haklarının ortadan
kalkmasını gerektirmez. Bizde bu
konuda bir anlaşmazlık olmamıştır.
Ancak Almanya'da yağlama nippel-
eri ile ilgili bir konuda Alman Tem-
yiz Mahkemesi'nin bir kararı bu-
lunmaktadır. 7 Haziran 1939 tarihli
bu kararda «Devletin standardla-
ştırmayı teşvik ve himaye etmesin-
den Alman Standardlar Komisyonu
tarafından standarda bağlanan şey-
lerin, mevcut İhtira berati hakları
gözünden tutulmayarak herkes
tarafından imâl edilebileceği sonu-
cu çıkarılamaz». Zaten, Alman Stan-
dardlar Komisyonu da DIN Stan-
dardları, hukuki bir himaye altında
bulunan hususları standard kapsa-
minde almamaktadır. Ancak, böyle
bir hususun ulusal ekonomi bakı-
mindan standarda bağlanmasında
zorunluk bulunduğu ilgili meslek
çevrelerince kabul edilirse standar-
da sokulmaktadır. Bir İhtira berati
sahibi, İhtiyarı ile ilgili bir konudaki
standardın yapımına katılır ve İhtira
beratı ile ilgili hususta bir itirazda
bulunmaz. Standard bu şekilde ya-
yımlanarak yürürlüğe girer ise, son-
radan, hak sahibinin bu standarı
kullanılanlardan birine karşı bir is-
tekde bulunması, en azından hü-
nüniyete aykırı bir hareket teşkil
eder.

(1) İhtira ve İhtira beratları hakkında
daha etrafı bilgi için bak :
Muzaffer Uyguner, Tatbiki İhtira Be-
ratı Hukuku, Ankara, 1959; Fiyatı
5 Lira.

PROGRAM DEĞERLENDİRMEŞİ

(Başteraftı 4 ncü Sayfada)

ne bağlayan belirli bir iştir. Sistem içinde her faaliyet bir okla gösterilir.

3 — Faaliyet Süresi : Her faaliyetin gerektirdiği zamana denmektedir. Bu süre, aşağıdaki metotlar dan biri ile tesbit edilir.

a) Devamlı tekrar halindeki bir işte faaliyet süresi, düzenli bir zaman etüdü ile tesbit edilebilir.

b) Faaliyet süresi, geçmiş tecrübelere dayanılarak tahmin edilebilir.

c) Eğer istatistik metodları ile normal ve yaklaşık bir süre bulmak isteniyorsa, aşağıdaki formül den faydalansılabilir :

$$te = \frac{a + 4m + b}{6}$$

Burada :

te = beklenen süreyi

a = optimum süreyi

m = en muhtemel sürevi

b = ihtimal dahilindeki en uzun süreyi (pessimistik)

ifade etmektedirler.

Bu takdirde değişkenlik :

$$\sigma^2 = \frac{(b - a)^2}{6}$$

formülleri ile bulunur.

4 — Kritik yol : Eldeki kaynaklara göre projenin başlangıç ve bitiş noktaları arasındaki en uzun devamlı yola denmektedir.

Kritik yol üzerindeki faaliyetlerden herhangi birinde bir gecikme olursa, projenin sonuçlandırılması da gecikecektir. Kritik yol üzerinde bulunmayan faaliyetler için bir miktar zaman artması söz konusu olabilir. PERT, bu artık zamanı ölçmek suretiyle kaynakların optimal dağılımını sağlar.

5 — Artık Zaman : Herhangi bir faaliyet için gerekli olan zamanın fazlasına denir (Ekstra zaman). Sistem içindeki faaliyetlerden birinde artık zaman söz konusu olursa bu, projenin ilk planlarının yapıldığı sıralarda uygun bir şekilde ayarlanabilir. Artıklar sadece zaman bakımından değil, içgücü, malzeme v.s. gibi diğer kaynaklarda da kendini gösterebilir.

Sistemin kurulmasında uyulacak bazı kurallar :

a) Cizilecek olan diyagramda, her faaliyet sadece bir okla gösterilecektir.

b) Okun belirttiği yön bir vek-

tör değerini ifade etmediği gibi, faaliyet süresi ile de orantılı değildir. Yalnızca işin genel anlamda gelişimini gösterir.

c) Okunucu kısmı faaliyetin tamamlandığı, başlangıç kısmı ise aynı faaliyetin başladığı noktaları belirtir.

d) Ok, iki ucta iki olayla tamamlanmakta ve bu olaylar birbirini izlemektedir.

e) Herhangi bir kavşak noktası, yahut olaya yöneler oklar, belirli bir faaliyetin, önceki faaliyetlerin bir başka kavşak noktası ya da olay ile tamamlandıktan sonra başlayabileceğini ifade etmektedir.

f) Olaylar, yuvarlak içinde rakamlarla gösterilirler. Her olay kendinden öncekilerden daha yüksek bir rakam olmalıdır. İki ayrı olaya aynı rakamlar verilmemeli dir.

g) Daha kolay anlaşılabilmesi için kritik yolu meydana getiren oklar daha geniş, ya da renkli çizgilerle çizilmelidir.

(Etüdün devamı gelecek sayımda verilecektir.)

Yaş meyve ve sebze pazarlaması ile ilgili seminer

(Başteraftı 24 ncü Sayfada)

ve Pazarlama Dairesi Başkanlığından düzenlenen seminere konu ile ilgili kuruluşlarımızın temsilcilerinden başka yabancı uzmanlar da katıldıktır. Çalışmalarda Türk Standardları Enstitüsü'nden Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter temsil e-decektir.

Yaş meyve ve sebze pazarlaması konusunda memleketimizde yapılacak olan bu pratik çalışmalar paralel olarak diğer CENTO Memleketleri Iran ve Pakistan'da da bazı toplantılar yapılmıştır.

Bu cümleden olarak 4-14 Eylül günleri İran'da, 19-23 Eylül'de Battı Pakistan'da 26 Eylül - 1 Ekim'de Doğu Pakistan'da aynı nitelikte kurslar düzenlenmiştir.

Ankara'daki seminerin 4. günü olan 7 Ekim Cuma günü oturuma Faruk A. Sünter Başkanlık edecek ve «Yaş Meyva ve Sebzelerin Standardları ve Sınıflandırılmaları Esasları» konusu tartışılmacaktır.

Kuru meyvalarla ilgili Türk görüşü tesbit edildi

(Başteraftı 8 ncü Sayfada)

su açıklamayı yapmıştır :

«Codex Alimentarius çalışmalarında genel olarak tasarıları ABD hazırlamakta ve bunlar doğrudan doğruya Roma'da ilgili komisyonların genel toplantılarında görüşülmektedir. Haziran ayında heyetimizin teşebbüsüyle bundan böyle Raportör Amerika'nın bu tasarıları Türkiye ve Avustralya'nın işbirliği ile yapması kararlaştırıldığı için, görüşlerimiz önceden Amerika'ya bildirilmektedir. Üç memleketin görüşü aralarında bağdaştırıldıktan sonra komisyonuna sunulacaktır. Burada tasarıyı memleketimiz şartları bakımından inceledik. Tasarıda geniş bir yer tutan su problemi esasen TSE'ni hazırladığı ve su konusundaki Dünya standartı'na tamamen uygun diken TS. 266 ile halledildiği için konuşmalar bu noktadan hızla ortak bir görüşe vardırılmıştır.

Diger taraftan, yine FAO ve Dünya Sağlık Teşkilatı'nda düzenlenmeye olan Milletlerarası Çekirdeksiz Kuru Üzüm Standard tasarısında yer alması düşünülen ve üzümümüzü standardlaştırmada bir faktör olarak kullanmakta bulunan renklere ait bir iskala meydanı getirilmesi imkânları araştırılmış ise de, renkler yıluna ve mevsime göre değişmekte olduğundan, bunu yapılmayıcağı ancak gelecek şekilde yürütülen esaslar dahilinde devam ettirilebileceği kanısına varılmıştır.»

23 Eylül Cuma günü sona eren toplantılarından sonra, aynı günün akşamı, çalışmalarına katılan TSE Heyeti Ankara'ya hareket etmiştir.

SUMMARY OF CONTENTS

PROMISING CHANGE OF MENTALITY IN THE AEGEAN REGION

p. 3

During the last days of September we participated in a meeting on the subject of Common World Standards for Raisins and Dry Figs.

At this meeting, where it was intended to determine Turkey's views to be defended in respect to the work carried out in Rome with the cooperation of the World Health Organization and FAO, authorized representatives of authorities concerned with raisins and dry figs of the Aegean Region, namely growers, cooperatives and unions, were also present.

Listening to these representatives I was carried back to 30 years ago. We had started work on the standardization of raisins and dry figs in 1936. Until then a few companies most of which were foreign, had the monopoly of exports of raisins and dry figs. Each of these companies was offering certain types chosen on their own volition, used to keep the mixtures they prepared as a great secret, and had made the world markets get used to certain types. At that time it was impossible for a Turkish firm to be set up to compete with them.

Under the pressure of personalities who considered the then prevailing condition of affairs to be in their interest and who were influential in the eyes of the governments because of the foreign currency they brought into the country as well as because of this superiority of knowledge in technical matters, standardization attempts encountered great difficulties. Opportunist tradesmen suggested to the growers who were financially attached to them that if the order they were used to was allowed to be upset they would find it difficult to sell their products, and benefitted from the protests of the growers.

The young standardization officials of the Ministry of that time started a fight with such opportunists. At the meetings held, except for a handful intellectuals who wanted reform in this attitude, the concerned from all levels, from growers to exporters, raised their voices against improvement.

The struggle ended after concession was given for a system which allowed the oldtimers to prepare their own mixtures under the label of «special types». However the monopoly had collapsed. Our country had stepped into a well lighted road by accepting standards open for everyone.

During the first years it was not easy to have the new system adopted. The struggle was now continuing slyly. However new Turkish firms, receiving support from standards was coming into being, and these firms became the serious supporters of the Ministry's efforts for standardization, and as the years passed it became more clear that the new system was bringing more benefits to the country, and that the major sector benefiting was that of the growers.

In 30 years, the need and necessity of standards had been accepted by all.

It is hard to say that the benefits obtained for raisins have been also obtained for dry figs. The main reason for this can said to be the delay in standardizing the fig production in the same way as raisins. Production of figs was recording reasonable development and consequently no need for reform had been felt. However, cooperatives declined after the important administrators left them for other important services of the country whereafter marketing of dry figs began to suffer tremendously. The cooperatives once holding 80 percent of fig growers have to-day under their roofs only about 10 percent.

Although the standardization organization have from time to time attempted to stop this decline cries of protest have again been heard.

While our memories of past days was passing before our eyes as a film strip, we had the pleasant experience of being supported by the Aegean growers. A representative of Manisa growers was saying in connection with moist grapes which raised some questions in the market. «We are selling dry raisins. If rains moistened them we have to dry and offer them dry fruit. It is called dry fruit is it not?» What else could show more clearly that the concept of standardization had finally reached our villages. Everyone seemed to have realized the importance of standardization in order to achieve success, and they appeared to be worried about the lack of necessary implements for improved standards.

The children of the generation which protested standards and showed as a reason for doing so the lack of implements and means were now crying «We want standards, you have to provide the necessary implements and means. We cannot work without standards.»

This change of mentality filled us with hope for the future.

PROGRAMME EVALUATION AND REVIEW TECHNIQUE HELP COST REDUCTION THROUGH STANDARDIZATION

p. 4

In this article taken and translated from the «ISI Bulletin», a new technique called «Programme evaluation» and consequently savings acquired in industrial establishments by means of standardization are elaborated.

MINISTER OF INDUSTRY VISITED TSE

p. 5

The Minister of Industry Mehmet Turgut visited TSE on 30th September 1966 in connection with his studies concerning his Ministry.

Faruk A. Sünter gave the Minister information about TSE's work and took him around various departments of the institution.

The Minister wished success to TSE and expressed his appreciation for the achievements recorded so far, and congratulated the Administrators and promised that his Ministry would endeavour to assist the Institution in every way possible.

NEW MINISTER OF COMMERCE INTERESTED IN STANDARDIZATION

p. 5

Within a short period after his appointment to office Sadik Tekin Müftüoglu, the new Minister of Commerce received a group of TSE officials headed by Faruk A. Sünter.

The TSE officials explained the standardization activities in our country and also the close cooperation in this field between the Ministry and TSE.

MURAT DİKMEN

p. 7

He was born in Istanbul in 1926. He graduated as a construction engineer from the Technical University of Istanbul. Between 1950 and 1960 he worked as an engineer at various places of Turkey, and received a doctorate's degree from the Faculty of Construction.

In 1960 he became an associate professor at the Middle East Technical University. He is deputy Dean of the Engineering Faculty of the same University.

Dr. Dikmen is a member of the Construction Preparatory Group of TSE since 1964.

FARUK ÖZDEN

p. 7

He was born in Sivas in 1926. He graduated from the Faculty of Forestry in 1949 as a Forestry Engineer.

He worked in government departments until 1961 when he was sent to the States to study standardization of hardwood.

He began to participate in the work of the Turkish Standards Institution in 1964. Since then his valuable help has been notable in the preparation of standards for forestry products and wooden construction materials.

TURKEY'S VIEWS REGARDING INTERNATIONAL CODE OF PRACTICE FOR HYGIENIC CONDITIONS CONCERNING DRY FRUITS AND PROCESSING PLANTS.

p. 8

The Turkish Standards Institution arranged a meeting in Izmir on a subject of great importance for our raisins and dry figs.

TSE President Faruk A. Sünter was in the chair and a wide number of representatives of growers and exporters as well as government officials were present at the meeting which was arranged to determine Turkey's views on the Draft of International Code of Practice for Hygienic Conditions Concerning Dry Fruits and Processing Plants, prepared by the Codex Alimentarius Committee.

The work of Codex Alimentarius is carried out in Rome and standards for food products are prepared on basis of the views of importing and exporting countries. When these standards will finally be placed into force, all transactions between importing and exporting countries shall have to be based on them.

In June a delegation headed by Faruk A. Sünter had participated in the discussions concerning the international standard for raisins. Our delegation had achieved success in having Turkey's views in the matter to be accepted by the other countries concerned. One of the articles of the standard thus prepared stipulated that the Code of Practice under discussion now would have to be adhered to.

It is for this reason that the meeting held in Izmir was important, and as the subject Code covered dry fruits, all the organizations concerned with dry figs were also invited.

At the Codex Alimentarius the drafts are generally prepared by the United States of America. However, at the meeting in Rome Turkey succeeded in obtaining a decision that the USA would work in cooperation with Turkey and Australia henceforward. Therefore, the draft now in hand had to be studied by Turkey. As the problem of water in the draft had already been solved by TS. 266 made by TSE it was possible to find a point of agreement in this respect. The draft was generally found agreeable although acceptance of it as a standard would necessitate serious measures to be taken in our country to improve the present situation to suit the requirements of the Code. However, it was agreed at the meeting that plans should be prepared to achieve the said improvements, and two sub - committees were set up to deal with these questions.

TURKEY'S VIEWS ON THE INTERNATIONAL STANDARD FOR TABLE OLIVES DETERMINED

p. 8

A technical committee of the Olive Oil Executive Committee of Turkey met to study the draft standards prepared by the International Olive Oil Council, the Codex Alimentarius Committee and the Turkish Standards Institution, with the purpose of determining Turkey's views to be defended at the Enlarged Group of Experts to meet in Madrid in October.

Ibrahim Kutlutan represented TSE at the Technical Committee.

AN IRANIAN TRAINEE COMING UNDER THE RCD TECHNICAL ASSISTANCE PROGRAMME

p. 9

Mr. Ezatollah Cohaim from Iran is coming to Turkey for a course of six months at TSE on «Packing and Standardization» under the RCD Technical Cooperation Programme.

Mr. Cohaim will spend parts of his stay here in various production areas of our country.

MEETING HELD AT TSE CONFERENCE ROOM IN SEPTEMBER

p. 10

An important international meeting was held at TSE Conference Room in September.

It was the 32nd meeting of the Permanent Committee of International Bridge and Construction Association which took place upon the invitation of the Bridge and Construction Association of Turkey.

West Germany, Austria, Spain, U.S.A., France, Great Britain, Italy, Holland, Portugal, Sweden, Switzerland, Chekoslovakia, Russia and Turkey participated in the meetings which lasted from 3 to 7 September. An interesting feature of the meeting was the presentation of a check of 2500 Francs by President Prof. Dr. F. Stüssi for the earthquake tragedy in our country.

LIFE SAVING NATURE OF STANDARD

p. 11

In their efforts to draw the attention of the public to the uses and necessity of standards, standard makers, like all good advertisers, aim at the weaknesses of human nature. In this case profit. In a way it is natural to do so, because the widest area of influence of standards is the commercial world. However, they could very well stress the life saving nature of standards as life is more important than material profit, although we do not think so until tragedy strikes.

The writer basis this argument on the recent earthquake that occurred in Eastern Anatolia last August.

MEASUREMENT OF SMELL AND ITS PLACE IN STANDARDIZATION

p. 12.13

A symposium on the subject of «Theories of Smell and its Objective Measurement» has been held at Robert College, Istanbul.

An interesting aspect of the symposium has been the gathering of scientists called «Olfactronist» of various professions from various countries who dealt with the subject under view from their own angles. After discussing various aspects and determining the points to be studied further they agreed to meet again in three years time to compare notes.

Once the nature of light and how it could be measured was understood, microscope, telescope, camera and such laboratory apparatus as polarimeter, calorimeter, spectrophotometer were manufactured and placed in the service of humanity. In the meantime studies regarding «Acoustics» recorded progress, but the nature of smell, how do humans feel smell, and what can be the characteristics of an apparatus to function to receive smell have not yet been studied thoroughly.

The Symposium held in Istanbul has therefore constituted the first step in this direction.

The United States of America, Western Germany, Denmark, France, Holland, Canada Great Britain Sweden, Japan, Norway Portugal and Turkey participated in the symposium with about 50 scientists from various branches.

23 different addresses were made at the symposium and each one of them were discussed and critisized and recommendations were made regarding each.

Subjective and objective methods of measurement of smell have the following similar principles:

1. Stimulus
2. Mechanism of Stimulus
3. Sensivity
4. Discrimination
5. Fatigue
6. Recovery
7. Air movement

STANDARDS FOR BUTCHERY ANIMALS

p. 14-15

One of Turkey's problems is lack of animal proteins in the diet of the population. The main reason for this is the lack of measures to increase output and regulate production in animal husbandry.

Generally preferences of consumers cannot be conveyed to producers.

The standard prepared by the Turkish Standards Institution on butchery animals is intended to eliminate this difficulty.

The standards have been prepared on basis of the draft recommended by OECD for all member countries as well as on the latest technical and commercial conditions. They also include the domestic practices in animal husbandry.

The standard covers butchery cattle, butchery sheep, butchery lambs and butchery goats.

The characteristics taken into consideration are age, fleshiness and fattiness.

It is believed that the new standard will be a guide for producers, tradesmen and meat industrialists in the development of animal husbandry.

STANDARD FOR POLYETHYLENE PLASTIC PIPES

p. 16-17

Standard for Polyethylene Plastic Pipes has been accepted by TSE Technical Council in its April Session.

Polyethylene plastic pipes are made of a material of a certain composition which can be of two types, soft and hard. Hard pipes are made in lengths of 5 to 12 meters like metal pipes. Soft pipes can be made up to 300 meters and in contrast to straight hard pipes are offered in the market in coils. The diameter of polyethylene pipes vary between 10 to 160 millimeters.

The standard specifies such characteristics as resistance to wear, resistance to heat and impermeability of these pipes.

DR. LAL C. Verman RETIRED

p. 20

Director General of the Indian Standards Institution and a well known personality of the standardization world, Dr. Lal C. Verman, retired from work by his own request.

Dr. A. N. Ghosh replaced Dr. Verman who was hoped to continue to give out the benefit of his knowledge and experience for many more years.

Dr. Ghosh who was a deputy director of ISI previously is a well known expert for his research work on technology and standardization.

Dr. Lal C. Verman has been the Director General of the Indian Standards Institution since it was founded in 1947. It was he who made a most respected place for the Institution both in his own country and in the world. Dr. Verman has always been a most influential servant of the cause of standardization at home and abroad. He was twice elected as Deputy President of the International Organization for Standardization. In office he won admiration for his handling of administrative and procedural problems.

He was honoured in the best way when he was presented with the first award of K. L. Moudgil Prize by the Indian Prime Minister in 1958.

After that he was presented by the United States Standards Engineers Association with another award for his incomparable services in promulgating the principles of standards engineering and his assistance in the solution of standardization problems encountered by India's fast developing industry.

PERUVIAN STANDARDS INSTITUTE (INANTIC)

p. 19

In this documentary article taken from the guide titled «ISO Member Bodies», information is given on the birth, development, organizational structure, the nature of standards and mark of the Peruvian Standards Institute (INANTIC).

ISO'S CABLE FOR THE EARTHQUAKE IN EASTERN ANATOLIA

p. 20

The Turkish Standards Institution received a cable of condolence from ISO for the earthquake which occurred in Eastern Anatolia in August and caused a great loss of lives and property.

We feel grateful for the consolation ISO's cable constituted for us and once more realized how standardization, which is a form of taking measures, can be effectively useful in the material help nations extend each other at moments of tragedy.

We wish to express our deep appreciation and thanks for messages received from national and international standardization organizations for the earthquake with tragic results in our country.

CARPET TESTING METHODS

p. 21

Sub Committee «Carpet Testing Methods» of Technical Committee 38 «Textiles» of the International Organization for Standardization met in London on 28-29 September 1966.

The Turkish Standards Institution desiring the setting up an international standard for carpets, an important product of Turkey, was represented with a qualified group of experts.
PROF. S. ANIK'S REPORT ON THE PARIS

MEETINGS OF ISO/TC 44

p. 21

Prof. Selihattin Anik from Faculty of Mechanics of the Istanbul Technical University represented the Turkish Standards Institution at ISO/TC 44 «Welding» Committee's meetings held in Paris on 4-6 July 1966.

The meeting was opened by M. Leroy, Director of International Conference Center in Paris. 62 experts and observers from 19 of the ISO member bodies and the International Welding Institution attended the meeting.

Discussions and resolutions were based on the documents which were prepared jointly by ISO/TC 44 and the International Welding Institution.

Prof. Anik in his report submitted to TSE explained that after TC 44 meetings he participated on behalf of his University in the work of the International Welding Institution between 9 and 16 July. He also pointed out the usefulness of our country's being represented at both of these places.

Oerlikon and Böhler companies assisted TSE and our country to play a part at these meetings.

INTERNATIONAL STANDARD FOR TABLE OLIVES

p. 23

Both the International Olive Oil Council and the Codex Alimentarius have until now endeavoured to attain harmony and uniformity in the standards for table olives for the world trade of this commodity.

The International Olive Oil Council (IOOC) has reached a well advanced stage in this respect.

Although IOOC is an organization whose main interest is to find solutions for the problems of olive oil, it has already carried out considerable work on the problem of increasing olive production. In this connection, the proposal of Algiers to undertake work to unify standards for table olives was found acceptable by the Council. In 1964, during the 11th Assembly of the Council in Madrid, it was agreed to set up a Committee of Experts to prepare a standard for table olives.

This Committee met in May 1965 and prepared a draft which was submitted to all the countries concerned for their comments.

The most important feature of this draft was its considering green and black olives together.

A technical committee appointed by and within the National Olive Oil Executive Committee of Turkey with the participation of the representatives of the Turkish Standards Institution, prepared and submitted to the Council

Turkey's comments on the said draft by also taking into consideration the draft standard for green table olives previously prepared by TSE.

Parallel to the work carried out by the IOOC the European Economic Commission also undertook to work on this subject and charged the United States of America with the preparation of a draft for an international standard for Table Olives, which would be taken as a basis by the Codex Alimentarius committee working on this subject.

The subject of table olives was first taken in hand within the Codex Alimentarius in June 1966.

Turkey was also invited to this meeting and was represented by Faruk A. Sünter as the President of the Codex Alimentarius Committee of Turkey.

The International Olive Oil Council likewise sent an expert to this meeting in order to avoid discrepancies in the work of the two organizations and to establish cooperation between them.

The Government of the United States of America, believing in the necessity of such a cooperation and also accepting the importance and value of the work carried out by the International Olive Oil Council, proposed at the Codex Alimentarius meeting that, the United States of America should be taken into consideration together.

This shows that full cooperation has been established between the International Olive Oil Council and the Codex Alimentarius Commission in regard to table olives as has been done as regards olive oil.

Consequently, the International Olive Oil Council has established its work programme concerning the standard for table olives as follows :

— Collection of comments on the draft standard for table olives will be completed. (U.S.A., Greece and Italy have not yet submitted their comments.)

1. In order to avoid repetitive work and loss of time, the Council's Secretariat will keep close contact with the Codex Alimentarius Commission.

2. A meeting of an Enlarged Committee of Governmental Experts will be held from 17th - 21st October 1966.

3. This committee will prepare a new draft standard for table olives, taking into account the comments received from the countries concerned, and the decisions taken at the June meeting of Codex Alimentarius.

4. Together with the standard, a uniform type of contract will be prepared to be used in international trade.

5. After the acceptance of the above mentioned draft standard by the Council it will be submitted to Codex Alimentarius to be used as a basis for that Committee's work.

— In view of the Council's above decision about the procedure to be followed our country will :

(a) ask a technical committee to prepare Turkey's views to be taken to the Enlarged Committee of Experts regarding the latest document to be prepared by the Council.

(b) participate in the above mentioned meeting of Experts.

(c) finalize the Standard for Green Olives prepared by the Turkish Standards Institution after the final draft is prepared by the International Olive Oil Council.

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MEASUREMENT OF SMELL HELD IN ISTANBUL p. 24

The international conference on the subject of Arrangements and Objective Measurement of Smell arranged by Laboratories of TSE, at the conference in which scientists of Scientific and Technical Research Institution of Turkey was held at Robert College in Istanbul between 31 August and 10 September.

TSE was represented by Argun Dağcioğlu, Director of Laboratories of TSE, at the conference in which Scientists of the U.S.A., Federal Republic of Germany, Denmark, France, Holland, Canada, Great Britain, Sweden, Japan, Norway and Portugal also participated.

An article giving wider information about the conference appears in other pages of our magazine.

THIRD TECHNICAL CONGRESS OF CONSTRUCTION ENGINEERING

p. 24

The Technical Congress of Construction Engineering of Turkey began on the 26th of September.

The congress was opened by a speech given by Prime Minister Süleyman Demirel.

The guests included several Ministers, the universities and government officials and Denmark, Great Britain, Germany, France, Iraq, Israel, Portugal and Sweden participated in the Congress along with the experts of Turkey.

SEMINAR ON MARKETING OF FRESH FRUITS AND VEGETABLES

p. 24

A seminar is going to be held at the Ministry of Agriculture to collect data for the solution of difficulties encountered in marketing of fresh fruits and vegetables in the CENTO countries.

Foreign exports as well as representatives of Turkey's institutions concerned with the matter will participate in the seminar.

Parallel to these activities in our country some meetings have also been held in Iran and Pakistan on the same subject.

Faruk A. Sünter, President of TSE, will preside the last day of the meeting and will give an address on Standardization and Classification of Fresh Fruits and Vegetables.

ISTANBUL OFFICE OF CHAMBER OF MECHANICAL ENGINEERS OPENED

p. 24

The Chamber of Mechanical Engineers opened a branch office in Istanbul. TSE presented the new office with a collection of Turkish Standards.

Prof. Dr. MUSTAFA ULUÖZ

p. 25

Prof. Dr. Mustafa Uluöz became the Secretary General of the Scientific and Technical Research Institution of Turkey.

Prof. Uluöz has been in close association with TSE since the beginning and his appointment to such an important position has caused great pleasure in the standardization circles.

Prof. Uluöz is a graduate of Faculty of Agriculture of the Ankara University and joined its staff in 1938.

He also studied in West Germany and in the U.S.A. before he won his professorship.

In 1957 he was appointed to the Aegean University where he served as the Dean of the Faculty of Agriculture for two years and as the Rector of the University for three years.

STANDARD AND INVENTION

p. 27

According to the Patent of Invention Law, invention is to obtain a new result, find a new procedure of manufacturing, to make use of a known procedure in a new way.

Standards have to be renewed according to new technical developments and industrial inventions. Otherwise standards may obstruct technical development. However standards do not precede inventions, but follow them. Contents of standards cannot be considered inventions, nor can they be a subject of patents and standards cannot standardize contents of inventions.